

**TÁJÉKOZTATÓ AZ EURÓPA 2020 NEMZETI INTÉZKEDÉSI TERV
ELŐKÉSZÍTÉSÉRŐL, A NEMZETI VÁLLALÁSOK JAVASOLT ÉRTEKEIRŐL ÉS AZ
AZOKAT MEGALAPOZÓ INTÉZKEDÉSI JAVASLATOKRÓL**

2010. SZEPTEMBER 30.

TARTALOMJEGYZÉK

I. BEVEZETÉS	3
II. AZ EURÓPA 2020 STRATÉGIA ÉS A TAGÁLLAMI MEGVALÓSÍTÁS MÓDJA.....	5
I. MELLÉKLET – NEMZETI VÁLLALÁSOK	11
II. MELLÉKLET – MAKRO-STRUKTURÁLIS SZŰK KERESZTMETSZETEK.....	39
IV. MELLÉKLET - A NEMZETI INTÉZKEDÉSI TERV ÖSSZEÁLLÍTÁSÁNAK TOVÁBBI FELADATAI ÉS ÜTEMEZÉSE	41
VI. MELLÉKLET - KÖZÉPTÁVÚ MAKRO-FORGATÓKÖNYVEK A SZÁMSZERŰSÍTHETŐ EU2020-VÁLLALÁSOK FIGYELEMBEVÉTELÉVEL	42
VII. MELLÉKLET - KIEMELT KEZDEMÉNYEZÉSEK – ZÁSZLÓSHAJÓ PROGRAMOK	44

I. BEVEZETÉS

Az Európa 2020 stratégia a 2000-ben megkezdett Lisszaboni Stratégia folytatása, annak tapasztalatait beépítő új, közösségi gazdaságpolitikai célrendszer és ahhoz tartozó intézkedésterv. Az Európa 2020 stratégia kiemelten fontos Magyarország számára, hiszen ez az első közösségi gazdaságpolitikai erőfeszítés, amelyben az előkészítéstől kezdve részt veszünk, továbbá a magyar elnökség szempontjából is megkerülhetetlen. A korábbi években Magyarország nem vette komolyan uniós vállalásait – ezen változtatni kell, annak érdekében, hogy Magyarországot újra egyenlő és tiszteletre méltó partnernek tekintsék Európában.

Az Európa 2020 stratégiához tartozó Nemzeti Intézkedési Terv (NIT) az Új Széchenyi Tervvel összhangban készül. A NIT kidolgozásával a kormány felgyorsítja a „strukturális átalakítások”, azaz a nemzeti célok teljesüléséhez szükséges kormányzati munka folyamatát. Jelen anyag melléklete részletesen bemutatja az egyes Európai szinten meghatározott 2020-ig elérendő célkitűzések értékéhez tartozó hazai vállalásra tett javaslatokat (a novemberi véglegesítést megelőzően három különböző gazdasági környezetet feltételező forgatókönyv alapján), és azokat az intézkedéseket, amelyek a felelős tárcák álláspontja alapján elengedhetetlenek ahhoz, hogy az időszak (2010-2020) kezdetén hazánk jelentős előrehaladást érjen el az egyes területeken.

1. Az Európa 2020 stratégia és a magyar gazdaságpolitika

A kormány és az ország szempontjából nagyon előnyös helyzet, hogy a következő évtizedre elfogadott Európa 2020 stratégia szemléletében és célkitűzéseiben egyértelműen harmonizál az új magyar kormány elképzeléseivel. Az európai és a magyar koncepció egyaránt igen szélesen értelmezi a gazdaságpolitika hatókörét, az állami erőfeszítések célját egy a fenntarthatósági szempontokat is figyelembe vevő szociális piacgazdaság kiépítésében és folyamatos megújításában jelölve meg.

Ennek a célegyezésnek legfontosabb eleme, hogy az Európa 2020 stratégiában megjelölt öt legalapvetőbb közösségi célkitűzés egyike a magyar kormány programjának legfontosabb vállalása és a Új Széchenyi Terv egyik kitörési pontja is: a foglalkoztatottak számának radikális növelése. Magyarország gazdaságpolitikai alapvetése egyértelmű: a foglalkoztatás bővítése a növekedés beindításán és a versenyképesség javításán keresztül lehetséges, az adósságválság elkerülése miatt szükséges fiskális szigor mellett. A növekedés és a versenyképesség nemcsak a foglalkoztatás növelése, hanem Magyarországnak és Európának a válságból való kilábalása miatt is elengedhetetlen.

A célok harmóniáját kihasználva a kormánynak lehetősége nyílik arra, hogy az Európa 2020 stratégia kapcsán Magyarország az Unió politikájának innovatív és proaktív alakítója legyen.

2. Az Európa 2020 stratégia és lehetőségeink Európában

Egy sikeres magyar elnökségi félév lehetőséget teremt arra, hogy Magyarország Európa fekete bárányai közül ismét az élbolyba kerüljön. Ennél talán még fontosabb, hogy a Magyarországot megillető tiszteletet ne azzal szerezzük vissza, hogy szolgálaink megfeleljünk a brüsszeli elvárásoknak, hanem úgy, hogy egyenrangú, előremutató javaslatokkal élő partnerként veszünk részt az európai politikában.

Ezekből a szempontokból lényeges, hogy Magyarország komolyan vegye az EU 2020 stratégiához szükséges NIT kidolgozását. Amennyiben politikai bátorságot és hiteles intézkedési tervet mutatunk fel Brüsszel és a többi uniós tagállam felé, lehetőséget teremtünk arra, hogy prioritásainkat érvényesíteni tudjuk közösségi szinten, különös tekintettel a következő Pénzügyi Perspektíva 2011-ben kezdődő tárgyalásaira.

3. Az Európa 2020 stratégia és a magyar közigazgatás

Az előző kormány nemcsak hiányt és adósságot hagyott ránk, de legyengítette az államot és megroppantotta a közigazgatást is. Hiteles vállalások megfogalmazásához megfelelően kidolgozott intézkedésekre van szükség, amelyet lényegesen megnehezít, hogy a strukturális reformok kidolgozása megszakadt az előző kormány utolsó éveiben. A reagálóképesség és a politikai kezdeményezőképesség visszaszerzése érdekében arra van szükség, hogy megteremtse a kormány az intézkedések gyors, megalapozott és a kormányzati célokhoz illeszkedő kidolgozásának képességét. Az Európa 2020 stratégia rákényszerít és egyúttal lehetőséget teremt arra, hogy jelentősen fejlesszük a közigazgatás kompetenciáit, elindítsunk a közigazgatásban egy teljesítményértékelési és monitoring-rendszert, bevezessük az új típusú feladatok megoldására alkalmas közpolitika-alkotási technológiákat, tapasztalatot szerezzünk ezek használatában.

Az európai célok és a magyar gazdaságpolitika prioritásainak találkozásához hasonló előnyünk, hogy az új kormányzati struktúra jelentősen megkönnyíti az ágazatokon átívelő (cross-cutting) közpolitikai célok teljesülését. Ez azért van így, mert az új rendszerben lehetőség nyílik arra, hogy az egyes közigazgatási egységek sokkal inkább partnerei, mint vetélytársai legyenek egymásnak.

4. Az Európa 2020 stratégia konzultációja

A tervezés több szakaszból áll, a végleges **Nemzeti Intézkedési Tervet (NIT)** 2011. áprilisáig készítjük el, 2010. november 12-ig azonban egy előzetes Intézkedési Tervet nyújtunk be az Európai Bizottság számára. Jelen dokumentumban az Európa 2020 Stratégia öt területen (foglalkoztatás, kutatás-fejlesztés, klíma-energia, oktatás, szegénység) tett célkitűzését és az ezek megvalósításához hozzájáruló magyar vállalásokat bemutató hazai **Nemzeti Intézkedési Terv (NIT) tervezetét kívánjuk társadalmi egyeztetésre bocsátani**, amelynek keretében lehetőséget biztosítunk minden kedves érdeklődő, érintett számára, hogy hangot adjon véleményének a dokumentumban foglaltakkal kapcsolatban már a november benyújtást megelőzően is. Az anyag áprilisi véglegesítését megelőzően további, kiterjedt egyeztetetési folyamatot tervezünk.

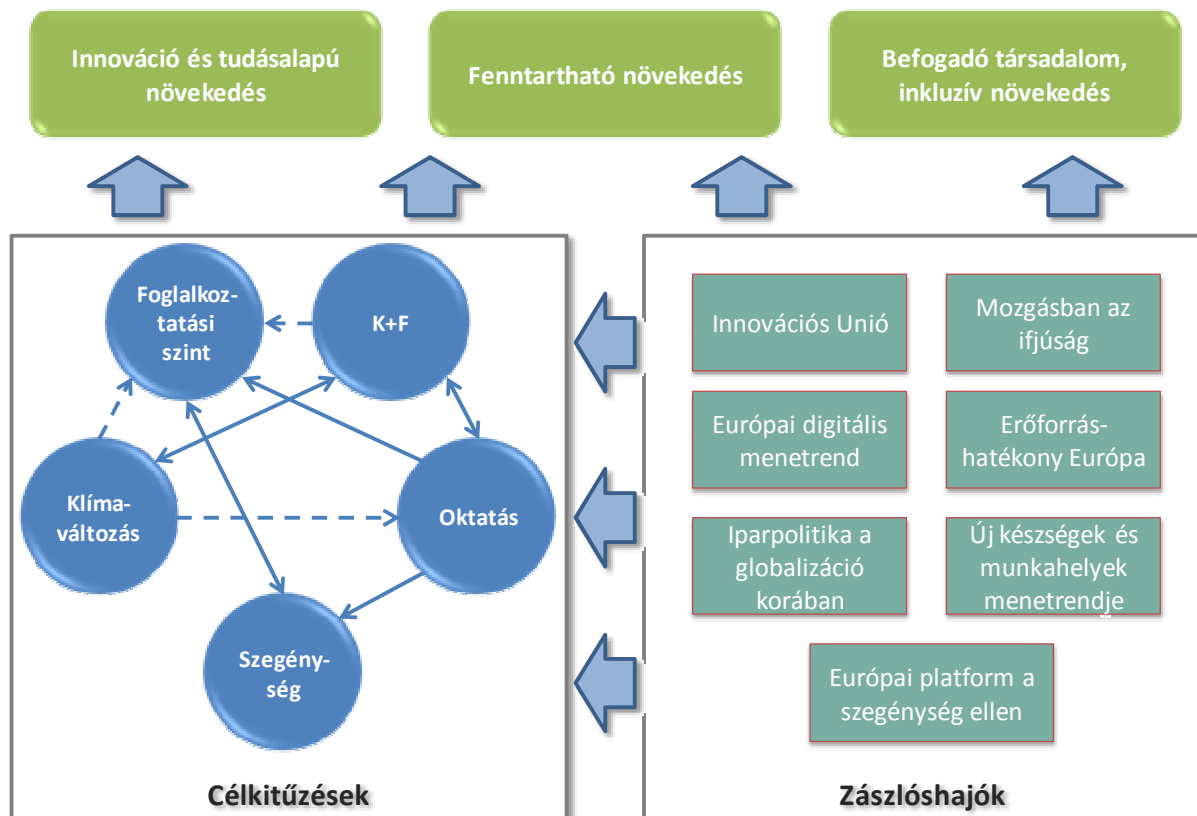
II. AZ EURÓPA 2020 STRATÉGIA ÉS A TAGÁLLAMI MEGVALÓSÍTÁS MÓDJA

1. Európa 2020 stratégia

Az Európai Unióban a gazdaságpolitika alapvetően tagállami hatáskör, ezért az Unió tízéves versenyképességi stratégiájának végrehatásához kulcsfontosságú a tagállamok szerepe. Az első átfogó kezdeményezés a versenyképesség, növekedés és munkahelyteremtés elérésére a Lisszaboni Stratégia volt, amely mindezt a különböző ágazati politikák összehangolásával kívánta megvalósítani. Nyílt koordinációs rendszere és a számszerűsíthető célok, valamint hozzájuk rendelt eszközök hiánya miatt azonban nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. Az Európa 2020 Stratégia – amelyet 2010. június 17-én fogadott el az Európai Tanács (EiT) – célja szintén a versenyképesség és foglalkoztatás javítása, ugyanakkor eszközrendszerében, fókuszáltabb célkitűzéseiben, valamint végrehajtási és ellenőrzési rendszerében, is épít annak tanulságaira. Az Európa 2020 rendszerében egy, a lisszaboni stratégiához képest (a fenntarthatóság és a meglévő szociális modell jegyeket integráló) gazdaságfelfogásában új társadalmi piacgazdasági modell körvonalazódik. Ennek lényege, hogy a fenntarthatóság és a társadalmi kohézió, mint növekedést generáló tényező jelenik meg.

A dokumentum öt számszerűsített és mérhető célkitűzést határoz meg az Unió szintjén, amelyek lefedik a stratégia három fő prioritási területét (Innováció és tudásalapú növekedés, fenntartható növekedés, inkluzív növekedés):

- 1) 20-64 korú népesség **foglalkoztatási szintjének** emelése (69%-ról 75%-ra)
- 2) **K+F ráfordítások** emelése (GDP 1,9%-ról 3%-ra)
- 3) **Az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése és az energiahatékonyság, ill. a megújuló energiák arányának növelése (20-20-20%)** (az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésére, és a megújuló energia arányának növelésére már elfogadott irányelvek is vonatkoznak)
- 4) **A képzettségi szint javítása** (a korai iskolaelhagyás arányának 10% alá csökkentése, továbbá a 30-34 éves korcsoportban a felsőfokú végzettséggel rendelkezők arányának növelése 40%-ra)
- 5) **A szegénységben** vagy társadalmi kirekesztettségben élő népesség számának csökkentése 20 millióval. (A tagállamok három indikátor alapján saját maguk által meghatározott kombinációban állítják össze nemzeti vállalásukat.)

A stratégia irányítása és ütemezése az Európai Tanács közvetlen felügyelete alá tartozik. Mivel a stratégia szempontjából meghatározó szakpolitikák, a kitűzött számszerű célok nem elsősorban a közösségi politikákat érintik, a gazdasági reformprogram sikeréhez Uniós szintű kezdeményezések, és tagállami szintű elköteleződés összehangolt lépéseire van szükség. A **stratégia megvalósítása két pilléren** nyugszik:

1. EU szintű kiemelt kezdeményezések: A Bizottság által javasolt ún. **zászlóshajó** programok¹, amelyek intézkedéscsomagjai közösségi szinten kívánják biztosítani, hogy a megcélzott területeken a megfelelő lépésekre sor kerüljön. Az egyes programok meghatározzák, hogy az uniós politikák milyen módon tudnak közvetlenül hozzájárulni a célok eléréséhez, az EU szintjén létező akadályok lebontásához.
2. Az egyes tagállamok szintjén **nemzeti reformprogramok** (hazánkban: **Nemzeti Intézkedési Terv**) kidolgozása, amelyek a következő szempontokat figyelembe véve bemutatják a nemzeti vállalásokat (az Uniós célkitűzések alapján meghatározott célértékeket) és az azok eléréséhez szükséges intézkedéseket:
 - **Integrált iránymutatások**, amelyek a közösségi célok tagállami szintre való lebontásának lépéseit, prioritásait fogalmazzák meg, ill. a jövőben a tagállami teljesítések monitoringjának alapját képezik.
 - A fenntartható növekedést tagállami szinten akadályozó **makro-strukturális növekedési akadályok** azonosítása (Tanácsi ajánlás figyelembevételével).

¹ „Innovációs Unió”, „Iparpolitika a globalizáció korában”, „Európai digitális menetrend”, „Erőforrás-hatékony Európa”, „Mozgásban az ifjúság”, „Új készségek és munkahelyek menetrendje”, „Szegénység elleni platform” – a kezdeményezések rövid áttekintését ld. VII. sz. Melléklet

Az integrált iránymutatások² két részből, az Átfogó Gazdaságpolitikai Iránymutatásokból és a Foglalkoztatáspolitikai Iránymutatásokból állnak. Céljuk, hogy világos stratégiai irányt jelöljenek ki a gazdaságpolitika és a foglalkoztatás területén az Unió és a tagállamok számára. Ezek jelentik az Európa 2020 stratégiában elhatározott prioritások nemzeti szintű végrehajtásának, a stratégia konkrét intézkedésekben való megjelenítésének kereteit:

1. A közpénzügyek minőségének javítása, az államháztartás fenntarthatóságának biztosítása.
2. A makro-egyensúlytalanságok megszüntetése.
3. Az euró övezet egyensúlytalanságainak a csökkentése.
4. A kutatás, a fejlesztés és az innováció kapcsolatának erősítése a gazdaságban.
5. Az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, erőforrás-hatékonyság
6. Az üzleti és fogyasztói környezet javítása és az ipari bázis korszerűsítése
7. A munkaerő-piaci részvétel növelése, a strukturális munkanélküliség csökkentése, a munkahelyek minőségének javítása.
8. A munkaerő piaci igényeknek megfelelő végzettség, élethosszig tanulás ösztönzése.
9. Az oktatás és a szakképzés minőségének javítása.
10. A szegénység és társadalmi kirekesztés elleni harc.

Makro-strukturális növekedési akadályok (bottlenecks)

A pénzügyminiszterek június 8-i tanácsa³ hagyta jóvá az uniós szintű és tagállamonkénti, a versenyképességet és a növekedést hátráltató makro-strukturális növekedési akadályokról (*bottlenecks*) szóló jelentését, amelyek ajánlásokat jelentenek a tagállamok számára a nemzeti reform programjaik elkészítésekor. Ebben a következőket jelölték meg kiemelt feladatként:

- kilépési stratégiák (exit strategy) összehangolása és a strukturális reformok folytatása,
- a közép és hosszútávú kihívásokra való fókusz
- fenntartható növekedés makrogazdasági feltételeinek mielőbbi megteremtése.

Magyarország esetében a következő, a fenntartható gazdasági növekedéssel kapcsolatos potenciális veszélyforrásokat azonosították:

1. nem eléggé növekedésbarát közkiadási szerkezet, illetve magas adósságráta és államháztartási deficit,
2. magas devizahitel-állomány,
3. alacsony foglalkoztatási szint,
4. fejlesztésre szoruló üzleti környezet,
5. oktatási rendszer és munkaerőpiac gyenge kapcsolata.

2. Nemzeti Intézkedési Terv (NIT)

A bemutatott ajánlások és iránymutatások alapján a stratégia tagállami megvalósításának tervezése két ciklusban történik. A Bizottság az Európa 2020 irányítási rendszerére vonatkozóan egy új javaslatot terjesztett elő megfontolásra, amit „**európai szemeszternek**” neveztek el. Célja a Stabilitási és Növekedési Egyezmény és az Európa 2020 Stratégia összehangolása, hogy ezzel az EU gazdasági koordinációja és felügyelete erősebb ex-ante dimenziót kapjon.⁴ Ennek keretében a **végleges NIT** (amely értelemszerűen a célkitűzések

² Európai Tanács következtetései (2010.06.17. EUCO 13/10)

³ Tanácsi Következtetés (ECOFIN, 2010.06.08, 10881/10)

⁴ Az ECOFIN szeptember 7-i ülése fogadta el a stabilitási és növekedési paktum magatartási kódexének módosítását

mellett azok eléréséhez szükséges részletes intézkedéseket tartalmaz) **benyújtására 2011 áprilisában** kerül sor a Konvergencia programmal együttesen. **2010. november 12-ig azonban, egy program-tervezetet** készít a kormány az Európai Bizottság számára. A Bizottság főtitkárának július 15-én kelt levele a következő tartalmi elemeket javasolja: középtávú makrogazdasági forgatókönyv, az Európa 2020 célkitűzéseket végrehajtó nemzeti célkitűzések, a növekedés és foglalkoztatás legnagyobb azonosított akadályai és a legfontosabb növekedés elősegítő intézkedés-javaslatok.

Az Európa 2020 stratégia célkitűzéseinek legfontosabb, a tervezést megalapozó hazai vonatkozásai:

Foglalkoztatás:

A foglalkoztatás már az Európa 2020 Stratégia elődjének tekinthető lisszaboni stratégiának egyik kulcseleme volt. A magyar kormányzat először a 2010-es kormányprogram meghirdetésével vállalt az uniós elképzeléseknek megfelelő foglalkoztatási célkitűzést, egyben a foglalkoztatási célt a gazdaságpolitikai kulcsmutatójává emelte. A kormányprogram egyenes következménye, hogy foglalkoztatottak számának erőteljes növelése az Új Széchenyi Terv egyik kitörési pontja is egyben. A foglalkoztatás növelése azért kívánatos cél mind uniós mind nemzeti szinten, mert a munkavégzés a gazdaság legfontosabb erőforrásaink egyike, minél több és jobb minőségben áll rendelkezésre annál inkább versenyképes a gazdaság. A munkavállalás az egyének szintjén a hasznos hozzájárulását jelenti a társadalom mindennapos működéséhez. A munkában való részvétel egyben a társadalmi integráció fontos mentális pillére is, mert megteremti a többi adófizető szemében a jogot az állami szolgáltatásokból való részesedéshez. A magas foglalkoztatás egyben a szegénység elleni közdelem egyik legfontosabb eszköze is, noha a munkavégzés önmagában nem akadályozza meg a szegénységet, de a szegénység csökkentése jóval könnyebb egy munkavállaló, mint egy munkanélküli esetében. A foglalkoztatás növelési cél teljesítése érdekében Magyarország a következő időszakban intézkedéseket fog hozni a fekete foglalkoztatás kifehéritése terén, fejleszteni fogja a szakképzést és felnőttképzést, ezen belül külön programokkal fogja támogatni a hátrányos helyzetűek munkavállalását, és javítja a gyermekvállalás melletti munkavégzés feltételeit.

K+F ráfordítások emelése:

A magyar gazdaság számára a jelenlegi, nemzetközi pénzügyi válságból való kilábalásban, illetve általánosan az Európa fejlett államaihoz való felzárkózásban az innováció ösztönzése kiemelt szerepet játszik. A kormány még ez év végéig kidolgozza az új innovációpolitikai akciótervét, amely az Új Széchenyi Terv egyik prioritásának - a közrebocsájtott vitairatban „Tudomány – Innováció – Növekedés” címmel szereplő program végrehajtását célozza. Ennek sikere érdekében már rövid távon is megkerülhetetlen a jelenlegi, alapvetően K+F projektszemléletű támogatási rendszer bővítése. A célkitűzések között a hazai gazdaság versenyképességének erősítése érdekében a kkv-szektor kiaknázatlan K+F és innovációs lehetőségeinek ösztönzése áll első helyen. A magyar K+F nemzetközi részvételének erősítése keretében a nemzetközi, különösképp az EU-s projektekbe történő fokozott bekapcsolódást és a találmányok, fejlesztések külföldi hasznosítását is szükséges támogatni. A nemzetközi együttműködésben való részvétel erősítése keretében javasolt intézkedések hangsúlyozzák a kkv-k nemzetköziesedésének támogatását, a Keretprogramokban való sikeres magyar részvétel elősegítését, valamint a nemzetközi K+F nagyberendezések megvalósításában a valós hazai szakmai igényeken és anyagi lehetőségeken alapuló részvételt. A kutatás-

fejlesztésben, illetve az innováció politikában, összhangban az Innovációs Unió zászlóshajó program prioritásaival, nagyobb hangsúlyt kap a környezeti K+F és az ökoinnováció.

Klíma-energia célkitűzések:

Hazánk számára, nagy jelentőséggel bír, hogy a nem megújuló energiahordozókra épülő felhasználási struktúra által kiváltott problémákat – ellátásbiztonság, növekvő árak stb. – hogyan tudja kezelni többek között az energiatakarékosság, az energiahatékonyság és a megújuló energiaforrások felhasználásával. Az EU2020 Stratégia klíma- és energiapolitikai célkitűzései tehát – az üvegházhatást okozó gázok csökkentése, a megújuló energiaforrások arányának és az energiahatékonyság növelése – szintén fontosak Magyarország számára. A magyar kormány az Új Széchenyi Terv kiemelt programjaként azonosítja a területet (Zöld gazdaságfejlesztés), amelynek fontos szerepet kell betöltenie a „megújuló Magyarország” megteremtésében. A zöld gazdaságfejlesztés egyben kapcsolódik az EU gazdaságélénkítési tervében prioritásához, amely nemcsak a gazdaság élénkítéséhez, munkahelyteremtéshez, de a költségvetés tehermentesítéséhez (működőtöke-bevonás) is hozzájárulhat.

Oktatás

Az Európa 2020 Stratégia oktatási célkitűzései – az iskolából kimaradók arányának csökkentése és a felsőfokú vagy annak megfelelő végzettséggel rendelkezők arányának növelése – Magyarország számára is kiemelt jelentőséggel bírnak. A korai iskolaelhagyás csökkenése cél (uniós szinten az iskolából kimaradók arányát 10% alá kell csökkenteni) az Európai Unió versenyképességi dimenziója mellett a szociális dimenziót, a társadalmi befogadással kapcsolatos célokat is hatékonyan tudja támogatni. Magyarország egyrészt óvodai ellátást segítő intézkedésekkel, korai fejlesztéssel, másrészt a hátrányos helyzetű gyermekek eredményes iskolai előrehaladását segítő célzott intézkedésekkel, a szakképzés erősítésével új esélyt nyújt a leszakadó rétegeknek. A felsőfokú vagy annak megfelelő végzettséggel rendelkezők arányának növelése cél (uniós szinten a 30–34 éves korosztály körében 2020-ig a felsősokú vagy annak megfelelő végzettséggel rendelkezők arányának legalább 40%-ra növelése) szintén fontos célkitűzés, mivel a versenyképes, tudásalapú gazdasághoz kapcsolódik. A felsőoktatásban a képzési időn belüli végzés, illetve diplomaszerezés elősegítése érdekében az intézmények és hallgatók érdekeltté tétele mellett javítani kívánjuk a hallgatók idegennyelv-tanulási lehetőségeit. Áttekintjük a felsőfokú szakképzés és a felsőoktatás viszonyát, közelítve az oktatást a munkaerő-piaci igényekhez.

Szegénység (társadalmi kirekesztettség) elleni fellépés:

A Kormány kiemelt célként tekint a leszakadó társadalmi csoportok felzárkóztatására és integrációjára, összhangban, az Európa 2020 Stratégia egyik kiemelt célkitűzésével, amely a szegénység csökkentésére irányul. Az uniós szintű szegénységi célkitűzés (a szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élő népesség számának csökkentése 20 millió fővel) három szegénységi mutatón (szegénységi küszöb alatt élők, anyagi nélkülözésben élők, aktív kereső nélküli háztartásban élők száma) alapszik, amelyek közül a tagállamok maguk választhatják meg, hogy mely mutatók, milyen összetételben tükrözik leginkább a szegénység csökkentésével kapcsolatos prioritásait. Bár a szegénységi küszöb alatt élők száma tekintetében Magyarország jelenlegi helyzete kedvezőbb az EU átlagánál, az ezen indikátor részének tekinthető gyermekszegénység szempontjából jelentősen rosszabbul állunk. Magyarország mérlegeli annak a lehetőségét, hogy a teljes szegénységi ráta helyett elsősorban a gyermeces családok szegénységi rátája vonatkozásában tegyen számszerű vállalást (az

anyagi nélkülözésben élők és az alacsony munkaintenzitású háztartásokban élők számának csökkentése mellett).

I. MELLÉKLET – NEMZETI VÁLLALÁSOK

A foglalkoztatási ráta emelése	
Mutatósorszám megnevezése:	20–64 éves nők és férfiak foglalkoztatási rátájának emelése, (többek között a fiatalok, az idősebb munkavállalók és az alacsony képzettségű munkavállalók nagyobb mértékű foglalkoztatása, valamint a legális migránsok fokozottabb integrációja révén)
Európai Unióra meghatározott célérték:	75%
A javasolt magyar vállalási intervallum:	63% - 70% - 75%
Az intervallumot megalapozó forgatókönyvek:	
Pesszimista:	63%: Nincs változás a szakpolitika alkotásban. A foglalkoztatást terhelő magas adók nem változik, a nyugdíjazás korcentruma nem tolódik ki érdemben, a munkaerő-kínálat és a kereslet továbbra is jelentős eltéréseket mutat miközben csökken a munkalehetőségek száma. A gazdasági növekedés jellege továbbra is nagyon szerény segítséget jelent a munkahelyteremtésben, ami elsősorban a hátrányos helyzetűek munkaerőpiaci helyzetét, illetve kilátásait rontja.
Reális:	70%: Sor kerül Magyarországon a hazai versenyképességet és foglalkoztatottságot érdemben javító strukturális reformokra. A foglalkoztatási ráta 2013-tól meginduló dinamikus növekedéséhez a strukturális átalakítás mellett szükség van a - a munkahelyteremtést előtérbe helyező gazdaságpolitikára, - az élőmunka terheit csökkentő adópolitikára, - a munkaerőpiaci igényeket figyelembe vevő oktatási és képzési politikára,
Optimista:	75%: Magyarországon sor kerül a hazai versenyképességet és foglalkoztatottságot érdemben javító strukturális reformokra és (akár „fájdalmas”) intézkedésekre is, minden érintett szakpolitikán belül a szakpolitikákon belül megvalósul a foglalkoztatási szempontok következetes érvényesítése, - a munkahelyteremtés kerül a gazdaságpolitika előtérbe, illetve minden kormányzati döntés esetében sor kerül a foglalkoztatási hatások mérlegelésére, a foglalkoztatáspolitikai célok kiemelt kezelésére - a munkaerőpiaci igényeken alapuló oktatás és képzés kialakítására. - a foglalkoztatáspolitikai eszközök megerősítésére, - munkavállalásra ösztönző szociálpolitika
A Bizottság által javasolt intervallum/célérték:	67,4-71,4%
A cél eléréséhez javasolt legfontosabb intézkedések:	A foglalkoztatási célt csak egy koordinált, több szakterületet átfogó, a foglalkoztatásbővítés szempontjait horizontálisan előtérbe helyező kormányzati politika képes megteremteni. Ahogyan az Új Széchenyi Terv vitairata is fogalmaz: „a foglalkoztatási problémák valódi és tartós

	megoldásához nem a foglalkoztatáspolitikai programokon, hanem csakis és kizárólag a vállalkozókon keresztül vezet az út”. A legfontosabb foglalkoztatáspolitikai intézkedések a munkaerőpiaci kínálat vonatkozásában a következők: - Aktív eszközök és munkaerő-piaci eszközök hatékonyságának növelése A hazai és az uniós forrásból finanszírozott foglalkoztatási programok összehangolása, a programok - támogatások és képzések - célzottságának és eredményességének javítása, a foglalkoztatási célú támogatások arányának növelése. A Kormány a közfoglalkoztatás helyett elsősorban a nyílt munkaerő-piaci foglalkoztatás támogatására helyezi a hangsúlyt. - A be nem jelentett munkavégzés kifehéritése, a fekete foglalkoztatás csökkentése A fekete foglalkoztatás problematikájának feltérképezése, az élők munkát terhelő adók csökkentési lehetőségeinek vizsgálata, a rugalmas foglalkoztatási formákat vonzóvá tévő javaslatcsomag kidolgozása, a munkaügyi ellenőrzések hatékonyságának javítása. - A gyermekvállalás és a munkavégzés összehangolását segítő intézkedések A gyermekek nappali ellátását biztosító szolgáltatások hozzáférhetőségének javítása, a pénzügyi ellátások átalakítása, a munkába való visszatérést könnyítő javaslatcsomag kidolgozása. - A szak- és felnőttképzés intézményrendszerének és tartalmának fejlesztése Négy területen tervez továbblépést az intézkedés: a szakképzés tartalmi fejlesztésében, a pályorientációs rendszer fejlesztése terén, a pályakövetési rendszer továbbfejlesztésében, valamint a szakképzés intézményrendszerének bővítése és fejlesztése területén. - A foglalkoztathatóság javítása képzési programok segítségével Javítani kell a képzési programok minőségén, illetve lehetőséget kell biztosítani a képzésben való részvételre a következő célcsoportok számára: alacsony iskolai végzettségűek és szakképzetlenek, munkanélkülivé vált kvalifikált munkavállalók; kisgyermekes szülők. Támogatni kell továbbá az állással rendelkezők munkahelyi képzéseit. - A zöld gazdaság fejlesztése és beruházás a környezeti iparba. A zöld gazdaság fejlesztésével olyan munkahelymegtartó (és fokozatos munkahelyteremtő hatások érhetők el, amivel a gazdasági válság negatív hatásait mérsékelhetjük. A környezeti iparban leginkább érintett kis- és középméretű vállalkozásoknak nagyon fontos szerepük lehet egyes vidéki területek

	lakosságmegtartó képességének növelésében, és e területek folyamatos fejlődésének biztosításában.

K+F ráfordítások arányának növelése	
Mutatószám megnevezése: Kutatás-fejlesztésre fordított kiadások a GDP százalékában	
Európai Unióra meghatározott célérték:	3% 2020-ra
A javasolt magyar vállalási intervallum:	1,3% – 1,6% – 1,9%
Az intervallumot megalapozó forгатókönyvek:	
Pesszimista:	A pesszimista forгатókönyv 2020-ra 1,3%-os GERD/GDP arányt vetít előre. A GDP növekedés nagyságára nem igazán érzékeny a GERD/GDP mutató, ezért a forгатókönyv a strukturális reformok elmaradásának hatását tükrözi (gyakorlatilag megfeleltethető a <i>no policy change</i> szcenáriónak), amikor egyéb ösztönzők híján csak a vállalkozások által a múltbeli tendenciák szerint várható, nem jelentős többlet K+F finanszírozással számolhatunk.
Reális:	A reális forгатókönyv szerint mintegy 1,6%-os GERD/GDP arány érhető el 2020-ra. Mivel a GDP-növekedés visszafogottsága miatt feltehetően korlátozott marad a fiskális politika mozgásteré, ebben a forгатókönyvben stagnáló állami K+F ráfordításokkal számolhatunk, amely ugyanakkor párosulhat a versenyképességet általában és a K+F+I tevékenységet specifikusan ösztönző szakpolitikai intézkedésekkel, amelyek a pesszimista forгатókönyvnel magasabb vállalati és külföldi K+F finanszírozást indukálhatnak már rövidtávon.
Optimista:	Az optimista forгатókönyv szerint 1,9% lehet a mutató értéke 2020-ban. A versenyképességet általában és a K+F+I tevékenységet specifikusan ösztönző szakpolitikai intézkedések mellett az optimista forгатókönyvben a fiskális politika nagyobb mozgásterére építve azzal számolunk, hogy 2012-ben és 2015-ben is lehetőség lesz mintegy 20-20 Mrd forintnyi, a következő években reálértéken a rendszerben szinten maradó K+F állami finanszírozás növelésre, ami hozzájárul a vállalati K+F finanszírozás gyorsabb növekedéséhez is.
A Bizottság által javasolt intervallum/célérték:	1,6-2,6%
A cél eléréséhez javasolt legfontosabb intézkedések:	1. TTI (KFI) stratégia megújítása A 2007-es TTI stratégia megújítását több körülmény is indokolja: • új paradigmát tükröző, modern innováció-politikai megközelítés (amely a legfrissebb nemzetközi trendekre [Innovation Union, OECD Innovation Strategy] és a hasonló körülmények között a gyakorlatban sikeresnek bizonyuló EU tagországok [Észtország, Csehország, Ausztria, Portugália, Finnország] jó gyakorlataira épít; és a K+F-en alapuló technológiai (középpontjában az originális) innovációs szemléletet kibővíti az innováció széles értelmezésével) érvényesítése; • a stratégia időhorizontja 2011-2020 lehet, így biztosíthatja, hogy az EU-2020 stratégia keretében vállalt számszerű célkitűzések eléréséhez szükséges intézkedéseket a kormányzat időben felmérje és megtegye; • az Új Széchenyi Terv (5. program: Tudomány – Innováció – Növekedés) megfelelő, az új prioritásokhoz illeszkedő megalapozása, • A Nemzeti Környezettechnológiai és Innovációs Cselekvési Terv elkészítése, kiemelt figyelemmel az öko-innovációra és az ebből származó pozitív hatásokra. • a KFI stratégia számos ponton elválaszthatatlanul kapcsolódik hazánk tudománypolitikájához, ugyanakkor a

	világos felelősségi viszonyok és a hatékony végrehajtás biztosítása érdekében azzal nem együttesen kerül megfogalmazásra, fókuszában elsődlegesen a hasznosításorientált kutatás-fejlesztés, valamint a vállalkozások általánosabb innovációs tevékenysége áll. A 2020-ig terjedő KFI stratégia fő elemei az alábbi intézkedésekben kerülnek kifejtésre. 2. NKTH ügynökséggé alakítása Az innováció-politikát szolgáló intézményrendszer átalakítását a hatékonyságra, gazdaságosságra törekvés mellett jellemeznie kell az ügynökségi szemléletnek, hogy ösztönözni tudja a hazai kkv-k innovációs tevékenységét, nemzetközi piacra lépését és hálózatokban való részvételét. Ennek érdekében az NKTH-t innovációs szolgáltatásokat nyújtó, ügyfélorientált, regionális és nemzetközi jelenlétű ügynökséggé kell alakítani (a finn TEKES, illetve az Enterprise Ireland mintájára). A lehetséges főbb ügynökségi feladatok, nyújtandó szolgáltatások: • a K+F eredmények hasznosításának segítése • a KFI pályázati rendszerek tervezésének, végrehajtásának és értékelésének eredményorientált szakmai támogatása (mivel a közreműködői szervezet (MAG Zrt.) a mai rendszerben elsősorban az adminisztratív jellegű feladatok tömegszerű menedzselésére képes, a bonyolultabb vállalkozási innovációs projektek értékelésére és ellenőrzésére nem), • kiemelt területek számára felülről vezérelt K+F programok irányítása, hálózatképzés és a KFI projektek aktív támogatása, • magvető tőke típusú támogatások nyújtása mentorálással és inkubációs szolgáltatásokkal kiegészítve, • hálózatosodás és kutatási együttműködések támogatása (hazai és nemzetközi szinten egyaránt), • EU FP7-8 részvételt proaktívan támogató tevékenység, • nemzetközi technológiai trendek figyelése, • szakmai elemzések készítése, • befektetők és partnerek felkutatása. A fenti feladatok ellátása érdekében az NKTH-nak fokozottan együtt kell működnie az ITDH-val és a Tét attaséi, ill. külgazdasági diplomata hálózattal, regionális irodáiként integrálnia kell a RIÜ-ket, külföldi (kiemelten: brüsszeli) irodákat szükséges nyitnia. Különösen a kiemelt ágazatokhoz (pl. gyógyszeripar) kapcsolódóan haladéktalanul meg kell erősítenie belső szakmai kompetenciáit A K+F+I projektek eredményességének javításához, igazodva a Széchenyi terv új prioritásaihoz is, szükség van a K+F programok sajátosságaihoz jobban igazodó szakmai támogatásra és a programok szakmai értékelésére az átalakuló NKTH részéről. A fenti feladatok megfelelő színvonalú ellátása, illetve a pályázati rendszer informatikai, monitoring és értékelési rendszerének fejlesztése indokoltá teszi, hogy a pályázatkezelési tevékenységgel együtt a KFI programok forrásainak a jelenlegi 4-4,5%-nál nagyobb hányadát fordíthassa a Hivatal működésre. A Hivatal javasolt új, a fenti szemléletváltást tükröző elnevezése: Nemzeti Kutatási és Innovációs Ügynökség.

3. Egységes és megújított KFI támogatási rendszer kialakítása

Nagy figyelmet kell fordítani a támogatáspolitikát átalakítására. A jelenlegi támogatáspolitikában túlkínálat mutatkozik a K+F alapú technológiai innováció szintjén és hiány jelentkezik az adaptív innovációt tekintve. Átrendeződést látunk fontosnak, mely során nem az originális innováció támogatását kívánjuk csökkenteni, hanem a vállalkozói kritikus tömeget, a tudásintenzitás növekedését biztosító adaptív innovációra való összpontosítás támogatási rendszeren belüli markáns megerősödését.

Az állami támogatáspolitikát jelenleg gyengíti a széttöredezetttség, ezért a különböző programok stratégiai tervezését egy kézben kell tartani.

A célkitűzések között a hazai gazdaság versenyképességének erősítése érdekében a kkv szektor kiaknázatlan K+F és innovációs (beleértve az adaptív innovációt is) lehetőségeinek ösztönzése áll első helyen, az öko-innováció és a kreatív ipar eredményeinek felhasználásával.

A pályázati rendszer átalakításának főbb sarokkövei:

- a jelenlegi, alapvetően K+F projektszemléletű támogatási rendszer bővítése (pl. az adókedvezmények és közvetlen támogatások összehangolt, nem projekthalapon történő nyújtása a hazánkban legjelentősebb KFI tevékenységet végző vállalkozások számára),
- az innováció nem technológiai elemeinek (pl. design, marketing) beépítése a pályázati rendszerbe,
- a GOP 2. prioritás feltételrendszerének kiegészítése innovációs elvárásokkal, egyúttal nyitás a nem innovatív vállalkozások felé;
- közvetett támogatások nyújtása (pl. innovációs szolgáltatások igénybevétele kuponok, voucher technika segítségével),
- visszatérítendő típusú támogatások arányának növelése (KKV hitelezés, korszerű pénzügyi eszközök rendszerbe illesztése a viszonylag jól működő mikrohitel és garancia programoktól a korai fázisú innovációk tőkefinanszírozásáig),
- fiatal innovatív vállalkozások (YIC) kiemelt, összetett támogatása,
- a stratégiai ágazatok K+F+I tevékenységének célzott, proaktív és szofisztikált támogatása.

Külön figyelmet érdemel a KFI támogatási rendszer területi kiegyensúlyozatlansága. A kiegyenlített fejlődést a regionális szintű K+F+I tevékenység, az együttműködések, a hálózatosodás (pólusok, klaszterek) ösztönzésével biztosítjuk. A források koordináltabb felhasználásával ugyanakkor orvosolni kell azt a problémát, hogy az ÚMFT KMR-re jutó forrásainak korlátozottsága miatt az ország K+F kapacitásának kétharmadát jelentő Budapest jelenleg több pályázat esetében is kizárásra került a lehetséges projekthelyszínek közül.

A KTIA forrásait (innovációs járulék és költségvetési támogatás) célszerű fenntartani és a jövőben az NFT II. EU társfinanszírozású forrásaival összehangoltan, azokat kiegészítve (pl. KMR

	területre fókuszáltn) felhasználni. Az Alap javasolt új, a fenti szemléletváltást tükröző elnevezése: Kutatás-fejlesztési és Innovációs Alap 4. Növekvő állami K+F finanszírozás A versenyképességet általában és a K+F+I tevékenységet specifikusan ösztönző szakpolitikai intézkedések mellett a jelentős állami finanszírozás a szakirodalmi adatok szerint előfeltétele a magas magánszektor K+F finanszírozási szint teljesítésének is (lásd pl. COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT Accompanying the Green Paper 'The European Research Area: New Perspectives', COM(2007)161)). Ezért az optimista forgatókönyvben a fiskális politika nagyobb mozgásterére építve azzal számolunk, hogy 2012-ben és 2015-ben is lehetőség lesz mintegy 20-20 Mrd forintnyi, a következő években reálértéken a rendszerben szinten maradó K+F állami finanszírozás növelésére.
	5. TTI irányítási rendszer megújítása A KFI terület hatékony fejlesztése érdekében szükséges, hogy a legmagasabb kormányzati stratégiai szinten a felsőoktatási, tudományos, K+F és innovációs területet összefüggésében egy testület tekintse át. Ezért célszerű e területeket egy testület kompetenciájába rendelni és a korábbi TTPK mintájára létrehozni a Kutatási, Innovációs és Tudománypolitikai Tanácsot (KITT), amely az MTA mellett összefogja az innovációs rendszerért elsődlegesen felelős négy minisztériumot. (NGM, NFM, NEFMI és a KIM a szabadalmi és a szellemi tulajdonvédelem miatt.) A KITT kompetenciája kiterjed a KFI stratégia, valamint a párhuzamos tudománypolitikai programok és akciótervek kidolgozásának irányítására és összehangolására, a stratégiai dokumentumok elfogadására, és az ehhez igazodó forrás koordinációs feladatokra egyaránt.
	6. KFI jogszabályi környezet és adópolitikai ösztönzők felülvizsgálata A hatályos jogszabályokat és egyéb közpolitikai eszközöket (elsősorban támogatásokat, adókat) a KFI stratégia elfogadását követően úgy kell módosítani, hogy a stratégiában megfogalmazottakkal összhangba kerüljenek. Szükséges a jogszabályokban (Innovációs tv, Ámr, Számviteli tv) alkalmazott terminológia egységesítése és az EU/OECD stratégiákban megjelenő szemléletnek megfelelő frissítése. Mivel a hatályos jogszabályok keretei között az érintettek fejlődő jogalkalmazása miatt egyre nagyobb adóelkerülés tapasztalható, az alapelvek fenntartása mellett szükség van az adózási szabályok újragondolására. Folytatandó a megkezdett deregulációs munka (a különböző KFI támogatások feltételrendszerének és menedzsmentjének egységesítése és racionalizálása).
	7. Nemzetközi feladatok • EU elnökségi feladatok színvonalas ellátása, • Hatékony nemzetközi kapcsolatrendszer kialakítása, • A hazai K+F szektor eredményes bevonása a nemzetközi pályázati rendszerbe (FP7-8) A magyar K+F nemzetközi részvételének erősítése keretében a

	nemzetközi, különösképp az EU projektekbe történő fokozott bekapcsolódást és a találmányok, fejlesztések külföldi hasznosítását is szükséges támogatni. A nemzetközi együttműködésben való részvétel erősítése keretében kiemeljük a kkv-k nemzetköziesedésének támogatását, a Keretprogramokban és az Európai Kutatási Térség egyéb kezdeményezéseiben való sikeres magyar részvétel elősegítését, valamint a nemzetközi K+F nagyberendezések (ESFRI Roadmap) megvalósításában a valós hazai szakmai igényeken és anyagi lehetőségeken alapuló részvételt.
	8. Felsőoktatási kutatási tevékenység átalakítása A KFI terület hosszú távú fejlődéséhez nélkülözhetetlen a felsőoktatás, a kutatóképzés (PhD), valamint a felsőoktatási intézmények K+F tevékenységének bővítése és színvonalának emelése. Felsőoktatási kutatásfinanszírozás átalakítása; különös tekintettel a kutatóegyetemi címmel rendelkező felsőoktatási intézmények többlet finanszírozásának kialakítására A terület felelőse a NEFMI.
	9. Egységes KFI monitoring és értékelési rendszer kialakítása, TÉT Obszervatórium létrehozása A magyar innovációs rendszer intézményi jellemzője, hogy hiányzik a valódi politikai elkötelezettség a tényekre épülő politikaformálás (<i>evidence-based policy making</i>) iránt. Amint azt az OECD országjelentése megállapította, ez részben abból adódik, hogy a szakpolitikai intézményrendszer instabil, a szakpolitikai tanulás folyamata lassú, és a döntéshozatal résztvevői alulinformáltak. A tényekre épülő döntésekhez nélkülözhetetlen a KFI tevékenység (és a KFI pályázati tevékenység) rendszeres mérése, az így rendelkezésre álló információk elemzése és értékelése. Ennek érdekében van szükség egy új szemléleti alapon működő tudásbázisra, amely elősegíti az innovációs rendszer elemei és szereplői teljesítményének, hatékonyságának megismerését, értékelését, illetve segíti a szereplők alkalmazkodását a globális versenyfeltételekhez. A TÉT Obszervatórium emellett részt vesz a nemzetközi statisztikai fejlesztésekben, kísérletekben, így hozva létre egy, a folyamatok megértéséhez megfelelő ismereteket nyújtó információs rendszert. Ezzel összességében hozzájárul a jó kormányzáshoz, a versenyképességet előmozdító KFI-politikához, a vállalkozások, illetve a kutató-szervezetek kutatási stratégiájának formálásához. Az egységes és megújított KFI támogatási rendszer (3. intézkedés) stratégiai tervezése és hatékony végrehajtása nélkülözhetlenné teszi a valamennyi támogatási forrást egységesen kezelő monitoring és értékelési rendszer kialakítását (a TÉT Obszervatórium létrehozásától függetlenül).

Megújuló energiaforrások részarányának növelése a végső energia felhasználáson belül	
Európai Unióra meghatározott célérték:	2020-ig 20%
A javasolt magyar vállalási intervallum:	11%, 13%, 14,9%
	A 13°-os célkitűzés azt jelenti, hogy a megújuló energiaforrások részaránya Magyarország végső energia felhasználásán belül 2020-ig 13%-ra emelkedjen
Az intervallumot megalapozó forgatókönyvek:	
Pesszimista:	A PESSZIMISTA forgatókönyv a ma érvényes, vagy közvetlenül a bevezetés előtt álló energiapolitikai eszközök, ösztönzők hatását veszi alapul. A PESSZIMISTA forgatókönyv alapján 11% körül alakul a megújuló energiahordozó részarány.
Reális:	A REÁLIS forgatókönyv 13% -kal számol, és a kidolgozás alatt álló Nemzeti Cselekvési Terv szolgál ennek alapjául, amit az NFM készít el 2010. szeptember 30-i határidőre.
Optimista:	Az OPTIMISTA forgatókönyv a megújuló energiaforrások részarányának intenzívebb növekedését biztosítja, mivel további, a megújuló terjedését ösztönző beavatkozások megvalósulásával számol. OPTIMISTA forgatókönyv alapján 14,9% körül alakul a megújuló energiahordozó részarány.
A Bizottság által javasolt intervallum/célérték:	Az Európa Bizottság kötelező célkitűzésként határozta meg, hogy a megújuló energiaforrások részaránya az EU végső energia felhasználásán belül 2020-ig 20% -ra emelkedjen. A Bizottság a nemzeti célkitűzéseket az érintett országokkal való konzultációk alapján határozta meg.
A cél eléréséhez javasolt legfontosabb intézkedések:	1 Villamos energiatörvény módosítása, Kötelező (zöld áram) átvételi rendszer (KÁT) módosítása, átalakítása a Zöld Gazdaságfejlesztés célkitűzéseinek megvalósításával összhangban: 2008 első felében a kapcsolt kis gázmotorok és a nagy kapcsolt (földgáz) turbinák együtt az úgynevezett KÁT támogatás 74 %-át, míg a szénen gyakran tűzifával keverten együtt égető régi szénen, úgynevezett „biomassza” erőművek a támogatás 21 %-át kapták. Ez nagyságrendileg 2009-ben sem változott jelentős mértékben. A KÁT eredeti célja a zöld áram termelésének növelése és a hatékonyság fokozása. Mindez azt jelenti, hogy a kapcsoltan termelő fosszilis gázturbinás nagyerőművek viszik el a villamos energiafogyasztók által befizetett támogatási összegek igen jelentős részét és eközben a hivatalos kormányzati kommunikáció a megújuló források túltámogatására vonatkozik. Ezzel párhuzamosan az új zöldmezős biomassza erőművektől, fűtőművektől viszik el a forrást a nagy gázturbinás erőművek, mellyel gátolják az EU 2020-ig előírt ütemtervének elérését. A jelenlegi fogyasztói befizetési rendszer fenntartása mellett lehetséges a KÁT kassza forrásainak előteremtése annak rendszeren belüli átcsoportosítása. 2. Zárt, zöld adókör kialakítása a központi költségvetésben: A jelenlegi szegmentált energiaadó halmazát és az államháztartásból finanszírozott támogatás jellegű kifizetéseket a vonatkozó EU

előírásokkal összhangban, keresztfinanszírozásoktól mentes zárt költségvetési körben kezelni. Ennek érdekében szükséges a hazai energiahordozókkal (csak) és azok kereskedelmével, forgalmazásával és felhasználásával kapcsolatos adózási rendszer felülvizsgálata.

Az adózási rendszer felülvizsgálata során azonosított forrásokból zöld bank / alap létrehozása, melynek célja a tervezett zöld beruházások megvalósulásához szükséges állami szerepvállalás feltételeinek megteremtése.

3. A Zöld Bank létrehozása az egyik legfontosabb eszköz a Zöld gazdaság megerősítése érdekében. A Zöld gazdaság a kormányzat kiemelt prioritása, mely kulcsfontosságú kitörési pont lehet a gazdasági válság által sújtott hazai gazdaság helyreállításában, a nemzeti össztermék és a tartós versenyképességet fenntartható módon történő növelésében.

A Zöld Bank a célzott gazdaságpolitikán keresztül megvalósuló állami szerepvállalás fontos eszköze, mivel:

- hatásos pénzügyi ösztönzőkkel képes olyan gazdasági feltételek megteremtésére, amelyek az állami szabályozás által kijelölt irányba (energiaellátás biztonsága, munkahelyteremtés, környezet- és klímavédelem stb.) terelik a gazdasági fejlesztéseket/beruházásokat,
- állami beruházásokkal fejleszti a kiemelt fontosságú kommunális infrastruktúrákat a tulajdonjoggal járó befolyás és ellenőrzés kiterjesztése mellett.
- megfelelő finanszírozási struktúra kialakításával biztosítja a rendelkezésre álló forrásokhoz történő hozzáférést és azok hatékony felhasználását egy célzott újraelosztási rendszeren keresztül.

A Zöld Bank hozzájárul a lakosság és a gazdasági élet szereplőinek környezettudatosságához, hiszen a szakosított pénzügyi intézmény létrehozásával nyilvánvalóvá válik a kormányzat elkötelezettsége a környezetvédelmi problémák megoldása érdekében, az egészséges környezet biztosításában.

4. Új Széchenyi Terv – Zöld Gazdaságfejlesztés

A Zöld gazdaság fejlesztése kiemelt célterületek, valamint kedvezményezettek kijelölése és támogatása révén valósulhat meg.

Az egységes és megújított Zöld gazdaság támogatási rendszer stratégiai tervezése, átalakítása és hatékony végrehajtása nélkülözhetlenné teszi a valamennyi támogatási forrást egységesen kezelő monitoring és értékelési rendszer kialakítását.

Tekintettel arra, hogy a Zöld Gazdaság prioritásai, intézkedési területei sok esetben horizontális jellegűek (érintik a mezőgazdaságot, a környezetvédelmet, a turisztikát, egészségipart, közlekedést stb.), a pályázatok és támogatási források bizonyos esetben önállóan (pl. energiahatékonysági program), bizonyos esetekben kapcsolt formában (pl. turisztikai beruházás megújulóval, kertészeti üvegház létesítés termálenergiával) kerülhetnek megjelenésre.

	Ennek érdekében az összehangolás és a támogatási források szinergiája elengedhetetlen. A támogatási forrásokat is figyelembe véve több különböző „alapok – pénzügyi támogatások” állhatnak rendelkezésre. Több forrásterület állhat rendelkezésre: 1. nemzeti költségvetés (pl. lakosság – nemzeti energiahatékonysági és megújuló program) 2. EU által társfinanszírozott programok ÚMFT (pl. önkormányzatok, kkv-k finanszírozása), ÚMVP (mezőgazdaság és vidék támogatása), 3. kvótaeladásból származó programok (ZBR, komplex panel), 4. Közösségi finanszírozású programok: ETE, Norvég és Svájci Alapok, FP7 (Zöld K+F+I, energiahálózatok és infrastruktúra kialakítása, KIC programok, határon átnyúló Kárpát-medencei zöld programok, mintaprojektek stb.) Az Új Széchenyi Tervet figyelembe véve 4 alprogram mentén kerül a Zöld gazdaság fejlesztésre: I. Zöld Energia 1. Épületenergetika (A. Lakosság – magánszemélyek, társasházak, panel, régi és új építésűek korszerűsítése; B. KKV és mezőgazdasági szereplők számára elérhető épületenergetikai korszerűsítések C. Közintézmények, önkormányzatok részére energiahatékonysági komplex programok) 2. Közlekedés (A. Infrastruktúrafejlesztés B. Zöld-üzemanyag előállítás fejlesztése, gépjárműgyártás, technológiafejlesztés elterjesztés: pl. elektromos) 3. Világításkorszerűsítés 4. Kisléptékű zöldenergia fejlesztések, saját energia-előállítás (KKV, mg, egyéb célú eszköz, infrastruktúra, technológia beszerzés) 5. Mezőgazdaság (alapanyag és melléktermék feldolgozás, gyártás, termelés, öko-termékek előállítása (pl. keménytöből csomagolóanyag) 6. Környezetipar (hulladékfeldolgozás, energiatermelés) II. Zöld oktatás, foglalkoztatás (rövid-, közép- és hosszú távú képzési, oktatási rendszerek, munkahely-teremtési és megtartási zöldfoglalkoztatás) III. Zöld K+F+I (öko-innovációs termékek fejlesztése, zöld technológiafejlesztés, prototípus, kísérleti fejlesztés, zöld mintaprojektek) IV. Zöld szemléletformálás (kampány, népszerűsítés)

Energiahatékonyság javítása	
Európai Unióra meghatározott célérték:	2020: 20% energia felhasználás csökkentés
	A 2020-ra az intézkedés nélkül várható energiaigény 1300PJ, amihez képest az intézkedések életbeléptetésének köszönhetően 20%-kal kevesebbnek kell lennie a valós felhasználásnak
A javasolt magyar vállalási intervallum⁵:	9,2%; 14,6%; 20%
Az intervallumot megalapozó forgatókönyvek:	
Pesszimista:	A Nemzeti Energiahatékonysági Cselekvési terv folyamatban lévő intézkedéseinek figyelembe vételével becslés szerint 2020-ra elérhetőnek megítélhető energiamegtakarítás összesen kerekítve 120 PJ/év. Ez az érték a 2020-ra <i>energiahatékonysági tevékenység nélküli prognózis</i> 1300 PJ/év országos energiafelhasználásának 9,2%-a , amit el lehet fogadni kötelező vállalásként.
Reális:	Mind a pesszimista, mind optimista forgatókönyv becslésen alapuló számítás, mely nem számol az energiatakarékosági intézkedésekkel. Reális becslésnek egyelőre az átlagolás vehető, mely szerint középértéket számolva 14,6%-ot lehet megcélózni.
Optimista:	A Regionális Energia Központ szakértői prognózisa szerint energia takarékosági tevékenység nélkül 2020-ra 1300 PJ/év mértékűre nőne fel az energiaigény. Az így prognosztizált energiaigény mellett az országos szintű 20%-os megtakarítási elvárás annyit jelentene, hogy 2020-ra az évenkénti energiamegtakarítások kumulált értékének 260 PJ/évet kellene elérnie. Az ehhez adódó támogatási igény a Cselekvési Terv 6,85 Mrd Ft/1 PJ/év fajlagos értékével számítva 1781 Mrd Ft lenne. Ekkora támogatási keret biztosítására – figyelembe véve a magyar gazdaság helyzetét – nincs reális lehetőség, így a 20%-os megtakarítási elvárás a jelenlegi cselekvési terv és kormányzati intézkedések mellett nem vállalható.
A Bizottság által javasolt intervallum/célérték:	Az Európa Bizottság kötelező célkitűzésként határozta meg, az EU energia felhasználása, 2020-ig 20%-kal csökkenjen.
A cél eléréséhez javasolt legfontosabb intézkedések: A meglévő energiahatékonysági intézkedések mellett prioritást kellene helyezni	1. Nemzeti Épületenergetikai Stratégia és Cselekvési Terv megalkotása A magyar épületállomány energetikai állapota az EU átlag alatt van, ezért különösen nagy energia megtakarítási potenciállal bír. Az épületszektor energetikai korszerűsítésének jelentőségét támasztja alá továbbá az a tény, hogy ebben a szektorban lehet a leginkább költséghatékony módon energia

⁵ **A Nemzeti Fejlesztési Minisztérium nem ért egyet a fenti javaslattal:** Az NFM számításai szerint az úgynevezett BAU scenárió szerint (energiahatékonysági intézkedések nélkül) a primer energiafelhasználás mértéke 2020-ban – a tervezetben foglalt 1300 PJ/évvel ellentétben - 1290 PJ lesz. Az energiahatékonysági célkitűzéssel kapcsolatban az NFM álláspontja változatlan, és továbbra is a reális forgatókönyv szerint 10% energia megtakarítást lát elérhetőnek a dokumentumban foglalt 14,6 %-al szemben a jelenleg rendelkezésre álló költségvetési forrásokat figyelembe véve. Így 2020-ra a várható primer energia felhasználás az NFM álláspontja szerint – az energiahatékonysági intézkedéseknek köszönhetően – a reális forgatókönyv szerint 1160 PJ-ra, a bruttó végső energiafelhasználás pedig 823 PJ-ra becsülhető. A 10 % célérték eléréséhez a szükséges beruházási támogatási igény az előzetes becslések szerint 820-850 Mrd forint.

a következőkre:	megtakarítást elérni. Az épületállomány rendkívül diverzifikált, az épületszektor különböző szegmenseiben végzett beruházások eltérő gazdasági, energetikai, és szociális hatással bírnak. A legkedvezőbb hatás elérése érdekében célszerű tehát a rendelkezésre álló szűkös forrásokat előre meghatározott célterületekre összpontosítani. Továbbá, a kellő hatás elérése érdekében egyéb, nem finanszírozás jellegű intézkedések megtételére is szükség van. Ebből kifolyólag indokolt egy Nemzeti Épületenergetikai Stratégia és Akcióterv megalkotására, mely kijelöli a Komplex Épületenergetikai Program céljait, és meghatározza a célok eléréséhez szükséges intézkedéseket. Az Épületenergetikai Stratégiának a következő területeken kell az irányvonalakat feltétlenül kijelölnie: - Prioritási területek meghatározása a támogatási rendszerben. Források kihelyezésének strukturálása, ütemezése. - Kutatás-fejlesztés, valamint innováció irányvonalainak meghatározása az épületenergetikában. - Építőanyagok, valamint építőipari szolgáltatások minőségbiztosítási lehetőségei. Szabványok, tanúsítási rendszerek, címkézés bevezetési/továbbfejlesztési lehetőségének vizsgálata. Minőségi normák megkövetelése a pályázati rendszerben. - Épületenergetikával és megújuló energia hasznosítással kapcsolatos ismeretek oktatásának bővítése a szakképzésben és a felsőoktatásban. - Épületekre vonatkozó energetikai követelmények felülvizsgálata, esetleges szigorítása. - Információszolgáltatás, tudatformálás lehetőségei. Egy hosszú távú Épületenergetikai Stratégia és Akcióterv kidolgozásának és következetes végrehajtásának előnye továbbá, hogy növeli a piaci és szabályozási körülmények kiszámíthatóságát az építőipari vállalatok, valamint építőanyag gyártók számára.
	2. Állami és önkormányzati tulajdonban lévő épületek energiafogyasztásának és energetikai állapotának mérésére irányuló adatszolgáltatási és adatfeldolgozási rendszer létrehozása. Az állami és önkormányzati épületállomány energiahatékonyágának növelése kiemelt szerepet kell, hogy kapjon a jövőben. Ennek okai: - Az említett épületállomány átlagéletkora

	meglehetősen magas, ami egyben azt is jelenti, hogy a teljes épületállománynak egy meglehetősen energiapazarló részét képezi. Ennek következtében ez a szektor jelentős, költséghatékony módon kiaknázzható energia megtakarítási potenciállal bír. - Az állami és önkormányzati épületek energiahatékonyságának növelése, és ezzel együtt az energiaköltségek csökkentése közvetlen kiadáscsökkenést eredményez a központi költségvetés részére, mely a szükséges beruházások elvégzését követően, viszonylag rövid időn belül jelentkezik. - Az állami és önkormányzati épületek energetikai felújítása, különösen a gyakran látogatott épületek esetében (pl. iskola, okmányiroda, stb.), jelentős tudatformáló hatással bír. Ez kedvezően befolyásolhatja a lakosság energia- és környezettudatosságát, ami kedvezően hat a lakossági épületállomány körében végzett épületenergetikai fejlesztések nagyobb mértékű elterjedésére. Az állam példamutató szerepének fontosságát hangsúlyozza –és egyben megköveteli- több európai irányelv is, például az Európai Parlament és Tanács 2006/32/EK Irányelve az energia-végfelhasználás hatékonyságáról és az energetikai szolgáltatásokról, valamint az Európai Parlament és Tanács 2002/91/EK irányelve az épületek energiateljesítményéről. Egy korszerű, az állami épületüzemeltetőkre, valamint az önkormányzatokra vonatkozó energiagazdálkodási hálózat kialakítása meglehetősen sok lépésből álló, idő-, és költségigényes folyamat. Ennek első lépéseként azonban célszerű lenne kidolgozni egy adatszolgáltatási rendszert, amely az állami és önkormányzati tulajdonban lévő épületek energiafogyasztásának és energetikai állapotának évi egy alkalommal történő mérését szolgálná. Tekintettel arra, hogy az épületeknek egy rendkívül nagy halmazáról van szó, célszerű az intézkedést több lépésben bevezetni. Első lépésben az adatgyűjtés és adatfeldolgozás kizárólag az állami vagyongazdálkodás alatt álló épületekre vonatkozna, majd mérlegelve az adatgyűjtés és adatfeldolgozás technikai megvalósíthatóságát és eredményességét, kiterjesztésre kerülhet az önkormányzati tulajdonban lévő épületek egy szűkebb csoportjára (pl. oktatási épületekre), végül a teljes középület állományra.
	3.Állami illetve önkormányzati tulajdonban lévő közhasznú épületek (intézmények, felsőoktatási intézmények, közszolgálati tevékenységet ellátó hivatalok, általános- és középiskolák, óvodák, kórházak, egyházi épületek) komplex energetikai

felújítása.

Az intézkedés célja a középületek, intézmények energia-megtakarítást eredményező komplex korszerűsítése. A komplex korszerűsítés célja, hogy az épületek energetikai felújítsa kapcsolódjon a klímavédelmi célkitűzésekhez, megújuló energiatechnológia alkalmazásához, valamint az épületenergetikai tanúsítási rendszerhez.

Az EU és hazai legfontosabb fejlesztési célok közé tartoznak a következő tényezők:

- az energia optimális felhasználása,
- a megújuló energiaforrások alkalmazása
- költséghatékonyság

Az állami és önkormányzati épületek az épület szektor egyik legnagyobb energiafogyasztói közé tartoznak. Éppen ezért cél, hogy rövid távon csökkentjük az energiafogyasztásokat. Az intézményi épületek lehetséges fejlesztési lehetőségei:

- Nyílászárók energia-megtakarítást eredményező felújítása vagy cseréje
- Homlokzatok és födémek hőszigetelése
- Épületgépészeti rendszerek korszerűsítése, felújítása (fűtés, használati melegvíz, szellőzés, hővisszanyerős szellőzés, épületfelügyelet)
- Épületek beépített világításának korszerűsítése (csere, szabályozás javítása)
- Épületekhez kapcsolható megújuló energiaforrásokkal előállított hőenergia, vagy villamosenergia-termelő kapacitások létesítése (napkollektoros rendszerek, napelemes rendszerek, biomassa tüzelésű kazánok, geotermikus hőszivattyúk)
- Nyári hővédelem (árnyékolók, árnyékvetők)
- épületek energia-fogyasztásának mérése

Az állami és önkormányzati épületek komplex korszerűsítése kapcsán energiamegtakarítás keletkezik, illetve a fejlesztések várhatóan hozzájárulnak a CO₂ kibocsátás csökkentés klímavédelmi célkitűzéshez. A komplex fejlesztés kiemelt célja és fontos eleme az energetikai megtakarítások valamint CO₂ kibocsátás-csökkenés rendszeres, számszerűsített mérése és ezen intézmények folyamatos energetikai adatszolgáltatási rendszerének megteremtése (összhangban az adatszolgáltatási intézkedéssel). A mérések által kimutatható lesz a megtakarítások költségcsökkentése is. A keletkezett energiamegtakarításnak megfelelő összeg visszaforgatható lenne egyéb célcsoportokat és fejlesztéseket megcélzó közép- vagy hosszú távú energiahatékonysági tevékenységekbe, mint pl:

	- új technológiák piacra jutásának elősegítése - lakóépületek energiahatékonysági fejlesztéseinek támogatása 4. Társas lakóépületek, iparosított technológiával épült lakóépületek energetikai felújítása. Az intézkedés kapcsolódik az eddigi támogatási rendszerekben működő fejlesztési irányokhoz. Olyan épületek vagy energetikai rendszerek energiahatékonyságának javítása, melyek fenntartása egyszerre több fogyasztóhoz kötődik (iparosított technológiával készült épületek / panel lakótelepek/, többlakásos társasházak). Az intézkedés keretében komplex támogatási rendszer kialakítása szükséges, melynek keretében támogathatók az alábbi tevékenységek. - nyílászárók energia-megtakarítást eredményező felújítása vagy cseréje, - homlokzatok és födémek hőszigetelése, - épületgépészeti rendszerek korszerűsítése és felújítása (fűtés, használati melegvíz, szellőzés, hővisszanyerős szellőzés), - épületekhez kapcsolható megújuló energiaforrásokkal előállított hőenergia, vagy villamosenergia-termelő kapacitások létesítése (napkollektoros és napelemes rendszerek, biomassa tüzelésű kazánok, geotermikus hőszivattyúk), - nyári hővédelem (árnyékolók, árnyékvetők) - indirekt szoláris nyereséget hasznosító rendszerek (lodzsák beüvegezése). - épület utólagos hőszigetelése, - fűtés és/vagy használati melegvíz ellátás korszerűsítése, - épületekhez kapcsolható megújuló energiaforrásokkal előállított hőenergia, vagy villamosenergia-termelő kapacitások létesítése (napkollektoros rendszerek, napelemes rendszerek, biomassa tüzelésű kazánok, geotermikus hőszivattyúk) - nyílászárók cseréje és/vagy nyílászárók utólagos hőszigetelése, - nyári hővédelem (árnyékolók, árnyékvetők) - indirekt szoláris nyereséget hasznosító rendszerek (napterek, passzív szoláris rendszerek) - hővisszanyerős szellőzés (illetve ehhez kapcsolható talajhőcserélős levegő-előmelegítő rendszer). - háztartási berendezések energiatakarékosra történő cseréje, minimális karbantartási követelmények elérésére Az intézkedések során érdemes figyelembe venni az alábbi horizontális célokat is:

	szociális tényezők, lakossági finanszírozási lehetőségek fenntarthatósági szempontok klímavédelmi szempontok minőségi kritériumok (tanúsítási rendszer helyi és regionális lehetőségek és energia ellátási adottságok figyelembe vétele munkahelyek teremtése (lokális beruházások szintjén is) Hosszú távú cél a lakótelepek korszerűsítése révén fenntartható, élhető lakónegyed(park) kialakítása és a lakók életszínvonalának minőségi javulása. A komplex korszerűsítések célja, hogy csökkenjenek a fenntartási költségek (alacsonyabb fűtési számla), megszűnjenek a homlokzati beázások, hatékonyság elérése révén télen kevesebbet kelljen fűteni és nyáron védve legyenek az épületek a túlzott felmelegedéstől (épület-hűtés). További cél, hogy az intézményi épületek energiamegtakarításából származó költség hosszú távon átcsoportosításra kerüljön, ezáltal csökkentve a lakók támogatáshoz adott önrészét. A pályázati rendszerben létre kell hozni egy olyan konstrukciót, amelyben a lakóknak érdeke legyen hozzájárulni a fejlesztéshez, mely jelenleg kockázati tényezőt jelent az ilyen jellegű korszerűsítési konstrukciók esetében. A komplexitás magában foglalja a fent felsorolt horizontális szempontok figyelembe vételét is: pályázati rendszer szociális viszonyokhoz igazítása (Zöld Bank rendszerben megfelelő feltételű banki támogatás), fenntarthatóság és klímavédelmi szempontok figyelembe vétele. Ezen kívül az intézkedést összhangba kell hozni a Széchenyi Terv Otthonteremtés, Zöld Gazdaság és Klímavédelmi programjaival.

Üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése az EU emisszió kereskedelmi szektoron kívül	
Európai Unióra meghatározott célérték:	2020-ig 20%
A javasolt magyar vállalási intervallum:	2005-höz képest 10% növekedés vagy 2005-ös szinten történő stabilizáció 2020-ra
Az intervallumot megalapozó forgatókönyvek:	
Pesszimista:	Az unió 20%-os kibocsátás csökkentési vállalásához tartozó 10%-os kibocsátás növekedési pálya realizálódik
Reális:	Az unió 30%-os vállalási szintre emeli vállalását a nem-ETS szektor kibocsátás csökkentése terén és ez a hazai üvegházhatású gáz kibocsátások 2005-ös szinten történő stabilizálásával jár
Optimista:	Az Unió felismeri, hogy a 30%-os célnál ambiciózusabb mértékű kibocsátás csökkentési cél szükséges a 2050-es dekarbonizáció megvalósításához és ezért az unió a 30%-os vállalás felé megy 2020 viszonylatában, amely azzal jár hogy a hazai nem-ETS kibocsátásoknak a 30%-os szint alá kell csökkenniük
A Bizottság által javasolt intervallum/célérték:	Az uniós jog által meghatározott célérték Magyarország számára 10%-os üvegházhatású gáz kibocsátás növekedést engedélyez az EU emisszió-kereskedelmi rendszere alá nem tartozó hazai üvegházhatású gáz kibocsátások tekintetében.
A cél eléréséhez javasolt legfontosabb intézkedések:	A célérték eléréséhez nincs szükség további intézkedésekre – az várhatóan teljesül. 2005-ben az ETS szektoron kívüli hazai üvegházhatású gáz kibocsátás 50,1 Mt volt, amely 2009-re 41,9 Mt-ra csökkent szakértői becslések szerint. Az uniós cél 55,1 Mt-t engedélyez 2020 viszonylatában.

<i>Korai iskolaelhagyók arányának csökkentése</i>	
Európai Unióra meghatározott célérték:	A célkitűzés értelmében uniós szinten az iskolából kimaradók arányát 10 % alá kell csökkenteni.
A javasolt magyar vállalási intervallum:	9-9,5-10%
Az intervallumot megalapozó forráskönyvek:	
Pesszimista:	Pesszimista forráskönyv szerint 10% a mutató, mivel elhúzódó válság esetében nem várható a családok társadalmi-gazdasági hátterének javulása, a kedvezőtlen demográfiai mutatók pozitív irányú változása. Különösen nem várható azon gazdasági térségekben és azon családok vonatkozásában, akiknek a gyermekei a leginkább veszélyeztetettek a lemorzsolódás szempontjából. Költségigényes strukturális változások nem várhatók, inkább az oktatás finanszírozásának szinten tartására, a már működő esélyteremtő programok és az elindult fejlesztések fenntartására irányuló intézkedések várhatók.
Reális:	9,5% a mutató, amely forráskönyv esetén történik előrelépés a lemorzsolódás megelőzésére tett lépések terén az uniós források bevonásával megvalósuló programok segítségével. Ennek eredményeként terjednek a korszerű pedagógiai módszerek, egyénre szabott, differenciált pedagógiai módszerekkel próbálják az iskolában tartani a lemorzsolódás veszélyének leginkább kitett tanulókat. A szociális-gazdasági mutatók további romlásának üteme lassul.
Optimista:	9% a mutató, amely forráskönyv szerint megvalósulnak a lemorzsolódás megelőzésére tett lépések, amelyek eredményeként széles körben elterjednek a korszerű pedagógiai módszerek, egyénre szabott, differenciált pedagógiai módszerekkel próbálják az iskolában tartani a lemorzsolódás veszélyének leginkább kitett tanulókat, a magas lemorzsolódási arányokat mutató intézmények számára történő segítségnyújtás is elérhető, illetve ezen intézményekben kötelező módon megvalósul a minőségfejlesztés. A szociális-gazdasági mutatók alakulásában pozitív irányú változás következik be.
A Bizottság által javasolt intervallum/célérték:	A Bizottság 2020-ra a magyarországi korai iskolaelhagyók arányát 8,5% és 7% között látja.
A cél eléréséhez javasolt legfontosabb intézkedések ⁶ :	I. A korai iskolaelhagyás megelőzése érdekében tett, óvodai ellátást érintő intézkedések A helyi önkormányzatok 2008. szeptember 1-jétől kötelesek biztosítani a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai nevelését három éves koruktól, 2010. augusztus 31-ig pedig minden óvodai neveléssel összefüggő szülői igény teljesítéséhez szükséges feltételt meg kellett teremteniük. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket nevelő óvodák támogatásban

⁶ „A NEFMI közoktatási szakterülete hangsúlyozni kívánja azonban, hogy a megjelölt intézkedések közül valamennyit – tehát a tankötelezettség korhatárát, a sajátos nevelési igényű tanulókat, valamint a szakiskolai felzárkóztató oktatást érintő feladatokat is – elengedhetetlennek tartja, hiszen egymással összefüggő, egymásra épülő, komplex rendszert alkotó intézkedésekről van szó, melyek egymás hatását erősítve szolgálják a fenti célkitűzést. Szakmai szempontból tehát nem megalapozott egy-egy elem kiragadása, mások elmaradása pedig jelentős mértékben gyengítheti a többi intézkedés hatékony megvalósítását és egyúttal a célkitűzés elérését.”

	részesülnek, amennyiben az intézmény az oktatási miniszter által kiadott személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató program szerinti foglalkoztatást biztosítanak. Az óvodai ellátás kiterjesztésére, fejlesztésére irányuló intézkedés a gyermek életkorának és fejlettségi állapotának megfelelő ellátás biztosításával az iskolai előrehaladás támogatását, az iskolai sikeresség elősegítését, ezzel az iskolarendszerekből történő korai távozás megelőzését szolgálja. Kockázat: Az óvodai fejlesztő program megvalósításához, a férőhely-bővítéshez, óvodai ingyenes étkeztetéshez szükséges költségvetési forrásokat továbbra is biztosítani szükséges, bizonytalanságot okoz azonban a közoktatás működtetésének és finanszírozásának az új kormányzati ciklusban még ki nem alakult, esetlegesen új struktúrája, a rendelkezésre álló források mértékének csökkenő tendenciája. Végrehajtás ütemezése: Már megkezdett feladat, a végrehajtás folyamatos
	II. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók iskolai sikerességét elősegítő, a képességek kibontakoztatását szolgáló intézkedések A tanuló szociális helyzetéből és fejlettségéből eredő hátrányának ellensúlyozása céljából képesség-kibontakoztató felkészítés szervezhető, melynek keretei között a tanuló egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása, fejlődésének elősegítése, a tanuló tanulási, továbbtanulási esélyének kiegyenlítése folyik. A felkészítés az együttnevelést, az intézményfejlesztést, pedagógiai megújulást, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók egyénre szabott tanulás-támogatását, az iskola társadalmi környezetével való együttműködést, a szülőkkel való kapcsolattartást előtérbe helyező oktatás-szervezési formát jelent. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikerességét további, célzott programok támogatják. Ezek között kiemelkedő szereppel bírnak a kulturális szolgáltatások. A rendelkezés a hátrányos, valamint halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikerességének elősegítését, ezáltal eredményes továbbtanulásukat, a munkaerő-piacra történő sikeres belépésüket szolgálja. Kockázat: Az intézkedés kockázata annak elmaradása, a már elindult fejlesztések esetleges leállítása. A képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítés megszervezéséhez, a hozzá kapcsolódó szakmai támogató hálózat fenntartásához, valamint a célzott

	programok folytatásához szükséges költségvetési forrásokat továbbra is biztosítani szükséges, bizonytalanságot okoz azonban a közoktatás működtetésének és finanszírozásának az új kormányzati ciklusban még ki nem alakult, esetlegesen új struktúrája, a rendelkezésre álló források mértékének csökkenő tendenciája. Végrehajtás ütemezése: Már megkezdett feladat, a végrehajtás folyamatos
	III. Előrehozott szakképzés A 2009. évi XLIX. törvénnyel megjelent új képzési forma, az előrehozott szakképzés megteremti annak lehetőségét, hogy az általános iskola nyolcadik évfolyamának elvégzése után a tanulók közvetlenül beléphessenek a szakképzésbe, számukra különösen fogékony korban ismerkedhessenek meg a szakmák gyakorlati fogásaival és ezzel együtt korábban szerezhessenek szakmai végzettséget. A tanulók a szakmai képzés mellett a teljes képzési idő legalább egyharmadában az általános műveltséget megalapozó pedagógiai szakasz követelményeire épülő, a szakképzés gyakorlásához szükséges elméleti és gyakorlati tudáselemeket is elsajátítanak, amelyek a további tanulmányok esetén (érettségi vizsga, szakmai továbbképzés) beszámításra kerülhetnek. Az intézkedés a szakiskolás tanulók iskolai sikerességének elősegítését, ezzel a közoktatási rendszerből történő idő előtti távozásuk megelőzését, sikeres munkaerő-piaci beilleszkedésüket szolgálja. Kockázat A piacképes szakmatanuláshoz szükséges költségvetési forrásokat továbbra is biztosítani szükséges, bizonytalanságot okoz azonban a közoktatás működtetésének és finanszírozásának az új kormányzati ciklusban még ki nem alakult, esetlegesen új struktúrája, továbbá a szakképzési évfolyamokon igénybe vehető alap- és kiegészítő hozzájárulások mértéke évről évre folyamatosan csökken. A gyakorlati képzés költségvetési támogatása nagyon alacsony, a szakképző évfolyamokon 98 000 forint/fő a 2010/2011. tanévben. Végrehajtás ütemezése: Már megkezdett feladat, a végrehajtás folyamatos
	IV. A közoktatás hatékonyságát javító minőségbiztosítási, mérés-értékelési feladatok A közoktatási intézményekben folyó minőségfejlesztés célja annak garantálása, hogy a közoktatási intézmények a társadalmi és a helyi igényeknek megfelelő szolgáltatásokat nyújtsanak. A közoktatási intézmény ennek érdekében folyamatos, önértékelésen alapuló minőségfejlesztési

	tevékenységet folytat. A mérések eredményeinek elemzése alapján meghatározza szakmai céljait és szolgáltatásainak fejlesztését, amelyek megvalósításához intézkedési terveket készít. Az intézkedési tervek megvalósulását értékeli, és azok eredményeit felhasználja működésének folyamatos fejlesztéséhez. Az intézkedés a nevelési, oktatási intézmények szakmai tevékenységének fejlesztését, ezáltal a közoktatás hatékonyságának, eredményességének javítását szolgálja. Kockázat: Kockázatot jelent továbbá, ha szakmailag megalapozatlan elképzelések kapnak hangsúlyt, mint pl. az a szemlélet, amely a szakmai-módszertani támogatás helyett a szankcionálásra helyezi a hangsúlyt és a mérési eredmények minél gyorsabb visszacsatolását sürgeti a gyengén teljesítő iskolák számonkérése érdekében. Ehelyett megfelelő szakmai standardok kialakítására, a mérési-értékelési rendszer tökéletesítésére, a mérési eredmények tudományos értékelésére, a rendszer tartalmi fejlesztésére alkalmas eszközök fejlesztésére, a mérési eredmények értékelésére képes, megfelelően nagy számú pedagógus kiképzésére, a pedagógiai értékelés kultúrájának elterjesztésére, a mérési-értékelési rendszer stabil finanszírozási háttérének megteremtésére szükséges hangsúlyt helyezni. Végrehajtás ütemezése: Már megkezdett feladat, a végrehajtás folyamatos
	V. Az iskolarendszerből már lemorzsolódott tanköteles korú fiatalok visszasegítése a közoktatásba. Az intézkedés célja, hogy új tanulási formák bevezetésével csökkentse a tanulási kudarcokat és ezáltal a tanulói csoport lemorzsolódását, valamint képessé tegye az egyes intézményeket és pedagógusaikat arra, hogy a tanulás világától eltávolodott tanulókat újból, eredményesen be tudják vonni az oktatásba. Ezáltal az érintettek saját tanulási pályára állva sajátítják el a további életükhöz szükséges kompetenciákat. Végrehajtás ütemezése: Már megkezdett feladat, a végrehajtás folyamatos

Felsőoktatási végzettséggel rendelkezők arányának növelése	
Európai Unióra meghatározott célérték:	A célkitűzés értelmében uniós szinten a 30–34 éves korosztály körében 2020-ig a felsősokú vagy annak megfelelő végzettséggel rendelkezők arányának legalább 40%-ra növelése
A javasolt magyar vállalási intervallum:	27-30,3-33,3%
Az intervallumot megalapozó forgatókönyvek:	
Pesszimista:	Pesszimista forgatókönyv szerint 27% a mutató, mivel kedvezőtlen gazdasági helyzetben a felsőoktatás finanszírozására a Kormány által fordított összeg csökkenése negatívan befolyásolja az államilag támogatott képzésbe felvehető hallgatói keretszámot. A családok, ill. felnőtt, aktív munkavállalók és a munkáltatók részéről a felsőoktatásban való részvétellel járó költségek fedezése önerőből problematikusává válik.
Reális:	Reális forgatókönyv esetén 30,3% a mutató. E forgatókönyv esetén a családok és fiatal munkavállalók, munkáltatók részéről elérhetővé válnak az anyagi források. A sikeresen és képzési időn belül végzők aránya nő. A szakképzés modernizálása és a felsőoktatási intézkedések hozzájárulnak a 20-24 éves korosztálynak, az eddiginél több, a munkaerő-piaci szempontból releváns és vonzó felsőfokú szakképzésekbe történő nagyobb arányú bevonásához. A felsőfokú vagy annak megfelelő végzettséggel rendelkezők elvándorlása nem fokozódik.
Optimista:	Optimista forgatókönyv szerint 33,3% a nemzeti cél, mivel a javuló gazdasági helyzetben a családok, egyének és munkáltatók képzési ráfordításai nőnek. Az egész élete át tartó tanulás stratégiájának megvalósítása terén Magyarország előrehalad, a felsőfokú vagy annak megfelelő képzésekben való részvétel nő a nem közvetlenül érettségi után belépő, idősebb korcsoportokban is. A felsőfokú szakképzési kínálat és a benne való részvétel állami támogatottsága javul. a felsőoktatási intézkedések hatására a felsőoktatásban a túlfutók, a felsőoktatást végzettség/oklevél nélkül elhagyók száma jelentősen csökken. A felsőfokú vagy annak megfelelő végzettséggel rendelkezők elvándorlását a hazai munkaerőpiaci lehetőségek javulása mérsékli.
A Bizottság által javasolt intervallum/célérték:	Az Európai Bizottság jelezte, hogy Magyarországtól 29-35% közötti vállalást kérnek a felsőfokú vagy annak megfelelő végzettség esetén.
A cél eléréséhez javasolt legfontosabb intézkedések:	1. A felsőoktatásban tapasztalható "túlfutás" (képzési időn túli diplomaszerezés), a lemorzsolódás mérséklése Az intézkedés célja a képzési idő alatt oklevelet meg nem szerző, ún. túlfutó hallgatók diplomaszerezésének gyorsítása és a túlfutás, illetve a végleges lemorzsolódás megelőzése a felsőoktatásban.
	2. Idegen nyelvtanítás, idegen nyelvű oktatás és nyelvtudás fejlesztése a felsőoktatásban Míg a felsőfokú végzettség megszerzésének feltétele

	az előírt nyelvvizsga megszerzése, a hallgatók számára nyelvtudásuknak felsőfokú tanulmányaik idején, a felsőoktatási képzés keretében vagy ahhoz kapcsolódóan a felsőoktatási intézményben történő fejlesztésére jelenleg nem állnak fenn kellően széles körben a szervezeti, humán erőforrásbeli és pénzügyi feltételek.
	3. A felsőoktatás szerepének erősítése és a felsőfokú szakképzés kiszélesítése a tudásalapú, egész életen át tartó tanulás stratégiájának jegyében, a bolognai rendszer hazai implementációjának továbbfejlesztésével. A felsőfokú szakképzések erősítése a felsőoktatási intézmények képzési kínálatában elősegíti, hogy a magyar felsőoktatás szerkezete a tömegesedésre árnyaltabb képzési kínálat fejlesztésével reagáljon, magas szintű szakképzést, ill. szakmai specializálódást elősegítő - jellemzően rövid ciklusú-képzések formájában. A felsőfokú vagy annak megfelelő végzettséggel nem rendelkező fiatalok, ill. az ilyen végzettséggel nem, de jelentősebb munkahelyi tapasztalattal már rendelkező idősebb korosztály tagjai a meglévőnél magasabb szintű szaktudáshoz juthatnak a felsőfokú szakképzésben. A korábban szerzett, alacsonyabb szintű szakképzettség korszerűsítésének, a meglévő szaktudás kiegészítésnek eszköze lehet a munkaerőpiaccal együttműködésben kialakított, releváns felsőfokú szakképzés elérhetővé tétele nem tradicionális (pl. felnőtt) tanulók számára is.

A szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élő népesség számának csökkentése	
Mutatósám megnevezése:	A referencia-népesség, vagyis a szegénységben vagy kirekesztettségben élők meghatározása három mutatószám alapján történik: a szegénységi küszöb alatt élők és/vagy anyagi nélkülözésben élők és/vagy aktív kereső nélküli háztartásokban élők. Az egyes mutatószámok meghatározása az alábbi módon történik: ▪ Szegénységi küszöb alatt élők: a nemzeti medián jövedelem 60%-a alatti egy főre jutó jövedelemből élők ▪ Anyagi nélkülözésben élők: akik a kilenc deprivációs tényezőtől (rezsizámlák kifizetésének képessége, otthonának megfelelő fűtése, a váratlan kiadások fedezése, legalább kétnaponta hús vagy egyenértékű fehérje fogyasztása, legalább évente egy hét otthonától távol eltöltött szabadság, gépkocsival, mosógéppel, színes televízióval, telefonnal való rendelkezés) legalább négy tényezővel nem rendelkeznek ▪ Aktív kereső nélküli háztartásban élők: azon családok aránya, ahol egy aktív korú tag sem dolgozik (vagy nagyon alacsony munka-intenzitást mutat fel) minimum egy éven keresztül
Európai Unióra meghatározott célérték:	Legalább 20 millió fő
A javasolt magyar vállalási intervallum:	A kombinált mutatóra vonatkozó intervallum: 30%(P)-25%(R)-20%(O) A részmutatókra vonatkozó intervallum: ▪ A szegénységi küszöb alatt élő gyermekes háztartások arányának csökkentése: 20%(P)-13%(R)-10%(O) ▪ Rendkívül alacsony munkaintenzitású háztartásokban élő emberek arányának csökkentése: 13%(P)-10%(R)-8%(O) ▪ Súlyos anyagi deprivációban élők arányának csökkentése: 18%(P)-14%(R)-10%(O)
Az intervallumot megalapozó forgatókönyvek:	
Pesszimista:	Pesszimista forgatókönyv esetén nem számolunk sem a foglalkoztatáshoz kötődő alacsony munkaintenzitású háztartásban élők, sem a gazdasági növekedéstől függő anyagi nélkülözésben élők arányának javulásával, míg a gyermekes családok szegénységi rátája vélhetően még romlik is a kedvezőtlen demográfiai trendek miatt. Ekkor tehát összességében nem várunk javulást a jelenlegi kb. 30%-os rátához képest.
Reális:	Reális forgatókönyv esetén a mérsékelt gazdasági növekedés mellett javul a népesség eladósodottsági helyzete, az érdemi foglalkoztatásbővülésből és a gyermekes családokat preferáló adó-, bér- és szociálpolitikából adódóan pedig a mutatók mindegyike mérsékelt javulást mutat, a kombinált mutató kb. 25%-ra csökkenhet.
Optimista:	Optimista forgatókönyv esetén a gazdasági növekedés és a

	foglalkoztatás-bővülés eléri a leghátrányosabb helyzetű területeket és társadalmi csoportokat is, gyakorlatilag megszűnnek a jelenleg legnagyobb problémaként létező területi, társadalmi zárványok. E forгатókönyv szerint a kombinált mutató akár 20%-ra történő csökkenése is előrevetíthető.
A Bizottság által javasolt intervallum/célérték:	kb. 500 ezer fő
A cél eléréséhez javasolt legfontosabb intézkedések:	1. A családokat érintő jóléti transzferek szinten tartása, célzásuk javítása A magyar pénzbeli jóléti transzferek szegénységet mérséklő hatása uniós összehasonlításban is kiemelkedő. A területen a középtávú szakmapolitikai cél e juttatási rendszerek hatékonyságának megőrzése, szinten tartása. E jóléti transzfereket illető beavatkozások megtervezése, az államháztartási összefüggésekre tekintettel a központi költségvetés tervezési folyamatában történhet meg. 2. A hátrányos helyzetű csoportok foglalkoztathatóságának javítása a foglalkoztatási, oktatási és szociális szolgáltatások együttműködésével A tartósan munkanélküliek, inaktívak, megváltozott munkaképességűek munkaerő-piaci reintegrációjában alapvető szerepe van a személyes támogatást nyújtó szociális szolgáltatásoknak. Ahhoz, hogy ezek megfelelően működhessenek, szükséges a foglalkoztathatóság fejlesztésével kapcsolatos tevékenységek erősebb megjelenítése a szociális ellátások – elsősorban a családsegítő szolgáltatások – tartalmában, valamint a munkaügyi, szociális és gyermekjóléti szolgáltatások, valamint oktatási és kulturális intézmények szoros és hatékony együttműködésének kialakítása. Az intézkedések kiemelt célcsoportjai a területi, társadalmi zárványokban, hátrányos helyzetű térségekben, mélyszegénységben élők, illetve a megváltozott munkaképességűek. Utóbbiak foglalkoztatásának elősegítéséhez adminisztratív és piaci ösztönzők egyaránt szükségesek. Pozitív döntésnek tekinthető a rehabilitációs hozzájárulás mértékének jelentős megemlése, ez azonban önmagában nem jelent kellő ösztönzést a munkaadók számára, az alacsonyabb teljesítmény kiegyenlítését emellett jelentős mértékben ösztönözné még a bértámogatási rendszer korszerűsítése és általában a támogatási rendszer teljes átalakítása. Célszerűnek tartjuk továbbá védett munkahelyek kialakítását, melynek lényege, hogy a munkaadó azonos feltételek esetén köteles lenne a munkaviszony létesítésénél előnyben részesíteni a fogyatékossgal élő, illetve megváltozott munkaképességű munkavállalókat. A cél elérésében fontos szerep jut a kistérségi

	felzárkóztató programoknak, a földprogramoknak, valamint a szociális gazdaság eszközeinek.
	3. A lakosság eladósodottságát kezelő intézkedések Az intézkedéscsomagot illetően két részintézkedést javaslunk, melyek a későbbiekben még pontosításra kerülnek: a) A védendő fogyasztókkal kapcsolatos szabályozás felülvizsgálata, módosítása A védendő fogyasztók intézménye az EU előírásai alapján került bevezetésre a villamos energia (2008.01.01.) és a gázszolgáltatás (2009.01.01.) esetében. Ezen belül két kategóriát – a szociálisan rászoruló és a fogyatékossgal élő fogyasztók csoportját – különítenek el a jogszabályok. Ezen fogyasztók egyik kiemelt kedvezménye az ún. előrefizető mérő, amely kiemelt szerepet játszhat a lakhatás biztonságának erősítésében (használatával ugyanis nem lehetséges a hátralék felhalmozása). Tekintettel arra, hogy nem pénzbeli vagy természetbeni (szociális) támogatásokról van szó, hanem egy speciális – szorosan az energiaszolgáltatás és szolgáltatókhoz kötődő – kedvezmény-rendszerről, ezért struktúráját, illetve rendszerbeli elhelyezését tekintve a szabályozás nem szorul módosításra, csupán a hatékonyabb működést biztosító korrekciók szükségesek (elsősorban az előre-fizető mérők tekintetében). A cél az előrefizető mérők minél szélesebb körű elterjesztése, szerepének hangsúlyosabbá tétele a rászoruló fogyasztók körében. b) A lakásfenntartási támogatás szabályrendszerének felülvizsgálata, módosítása A lakásfenntartási támogatás folyamatos hozzájárulást biztosít a rezsiköltségekhez, így potenciálisan képes megelőzni a hátralék felhalmozódását, a lakhatási problémák kialakulását. Az intézkedést két tényező teszi szükségessé: egyrészt a lakásfenntartási támogatásnak az elmúlt években megfigyelhető „inflálódása”, hatékonyságának csökkenése; másrészt a szociális alapú gáz- és távhőtámogatás 2011. január 1-én történő megszűnése (illetve ennek várható következményei). Ezek miatt – a kieső gázártámogatás „pótlására” – szükségessé vált a lakásfenntartási támogatás kibővítése, a jogosultsági feltételek átalakítása. A jogosultsági feltételek átalakításán túl kiemelt cél az ellátás célzottságának növelése. Ennek érdekében szükséges a természetbeni forma erősítése (számlajóváírásként,

	vagy pl. tűzifa formájában).
	4. Korai fejlesztés erősítése, gyermekgondozási szolgáltatások bővítése A gyermekek, gyermekes családok szegénysége elleni küzdelemben, az iskolai lemorzsolódás elleni küzdelemben és a nők munkaerő-piaci részvételének növelésében is fontos szerepet játszanak a kisgyermek-gondozási, korai fejlesztési szolgáltatások. Ezek kapacitásaiban és területi hozzáféréseiben is jelentős fejlesztéseket indokolt végrehajtani 2013-ig – elsősorban az EU strukturális forrásaira támaszkodva. Kiterjedt fejlesztési programok működnek a bölcsődék és családi napközi férőhelyeinek bővítése, az óvodában bölcsődei csoport létrehozása érdekében. Mivel a napközbeni ellátások fejlesztésére a 2007-2010-es időszakra szánt 21 Mrd Ft-ból 6,5 Mrd Ft nem került felhasználásra, ebből további férőhelyeket lehetne létrehozni. Az ESZA forrásaiból a hátrányos helyzetű térségekben működő, korai fejlesztést koordináló „Biztos Kezdet” gyerekházakat kívánunk létesíteni, míg a leghátrányosabb helyzetű kistérségek közül 11-ben kistérségi szintű, az érintett egészségügyi, prevenciós, korai fejlesztési, oktatási programokat koordináltan fejlesztő „gyerekesély” programot kívánunk elindítani. Szintén erre a célcsoportra megfontolásra javasoljuk az ingyenes iskolai étkeztetés kiterjesztését a 8. osztályos és a középiskolás, rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő fiatalokra is. Az iskolai lemorzsolódás csökkentését szolgálhatják – az oktatási és kulturális területtel való együttműködésben – az iskolában töltött idő meghosszabbítását célzó programok is, melyek a felzárkóztatást, a szocializációs hátrányok behozását szolgálják (pl. iskolaotthon, egész napos iskola programok, informális tanulási képesség – és képességfejlesztő szabadidős programok).

II. MELLÉKLET – MAKRO-STRUKTURÁLIS SZŰK KERESZTMETSZETEK

(Tájékoztató az ECOFIN által jóváhagyott ajánlásokról)

Az Európa 2020 Stratégia számszerűsített célkitűzéseinek tekintetében tett nemzeti vállalások és a hozzájuk kapcsolódó intézkedések mellett a makro-strukturális szűk keresztmetszetek (angolul: bottlenecks), illetve a kezelésükre irányuló kormányzati lépések bemutatása is a nemzeti reformprogramok szerves részét képezi.

Az Európai Bizottság 2010 májusában nyújtotta be a tagállami szűk keresztmetszetre vonatkozó javaslatát, melyek tagállam-specifikus ajánlásokkal kiegészített változatát a májusi összevont EPC-EFC ülésen tárgyalták meg, és a júniusi ECOFIN-, illetve Európai Tanácsülésen hagyták jóvá.

A Bizottsági javaslat alapján, a Tanács Magyarország esetében a következő növekedést gátló tényezőkre hívta fel a figyelmet:

- 1. Államháztartási hiány, államadósság** tekintetében hazánk esetében elsősorban a magas államadósság jelent problémát. Az ezredforduló utáni laza költségvetési politika és a globális gazdasági válság következményeként drámaian megnövekedett magyar államadósság finanszírozása igen nagy terhet ró a költségvetésre, mely az évek óta tartó konszolidáció folytatása és a vállalt deficitcél tartása mellett meglehetősen szűk mozgástérrel rendelkezik. A Bizottság a fiskális konszolidáció folytatását, illetve a költségvetési kiadások növekedésösztönző intézkedésekre történő átcsoportosítását javasolja, emellett kiemeli a közszektor (elsősorban az önkormányzati rendszer, egészségügy, nyugdíjrendszer és tömegközlekedés) reformjának, az adóalap szélesítésének, valamint az uniós források hatékonyabb abszorpciójának szükségességét. A Nemzeti Intézkedési Terv (NIT) az államháztartás helyzetének alakulása, fontosabb adatainak és mutatóinak bemutatása, elemzése mellett tartalmazza majd a fenti problémák kezelésére adott eddigi (pl. központi költségvetési költségcsökkentési), illetve továbbiakban adandó kormányzati válaszokat a nemzeti vállalásokkal és a hozzájuk kapcsolódó intézkedésekkel összhangban.
- 2.** A makro-pénzügyi stabilitást illetően elsősorban a lakossági **devizahitelek** magas arányából adódó kockázatok mérséklésére van szükség. A cél egy stabil pénzügyi szektor kialakítása, melyhez a Bizottság szerint elengedhetetlen a pénzügyi felügyeleti és szabályozó szervek megerősítése. A NIT-ben a szabályozási kérdésekre adott válaszok mellett sor kerül a devizahitelezési probléma feltárására, valamint az orvoslására irányuló lépések, intézkedések bemutatására is (pl. Nemzeti Eszközkezelő Társaság felállítása, magánszemélyek részére történő devizaalapú jelzáloghitelezés felfüggesztése).
- 3.** A **foglalkoztatás** területén a szűk keresztmetszetet a rendkívül alacsony (60,5% - az unióban a második legalacsonyabb) foglalkoztatási ráta jelenti. A helyzet különösen súlyos a fiatalok, idősek, alacsony képzettségűek, nők és hátrányos helyzetűek körében. A Bizottság meglátása szerint a probléma hátterében az élők munkát terhelő magas adó- és járulékkerhek, a szűk adóalap, az alacsony képzettségi szintek, illetve a gyermekgondozási szolgáltatások és a rugalmas munkavégzési feltételek hiánya, valamint a kedvezőtlen demográfiai tendenciák állnak. A ráta növekedését segíthetik oktatáspolitikai intézkedések, megfelelő aktív munkaerő-piaci politikák, illetve a munkaerő-mobilitás növelése. A foglalkoztatási szűk keresztmetszet problémaköre gyakorlatilag egybeesik a Stratégia keretében vállalt nemzeti foglalkoztatási célkitűzéssel, ezért az ott bemutatásra kerülő intézkedések képezhetik e fejezet alapját is (pl. egyszerűsített, atipikus, családbarát

foglalkoztatás, járulékkerhek csökkentése, célcsoportok támogatása, NFSZ átalakítása, munkaerőpiac fehérítése).

4. Az **oktatási** célkitűzés szintén megtalálható a nemzeti vállalások közt, míg azonban ott a korai iskolaelhagyók arányának csökkentése, illetve a felsőfokú végzettséggel rendelkezők arányának növelése a cél, addig a Bizottság elsősorban az oktatási rendszer és a munkaerő-piaci kereslet közti inkonzisztenciát azonosítja szűk keresztmetszetként. Javaslatként pedig megfogalmazza a szakképzés és idegennyelv-oktatás fejlesztését, a hátrányos helyzetű csoportok oktatási rendszerbe való hatékonyabb integrálását, valamint megfelelő életen át tartó tanulási stratégia kidolgozását és végrehajtását. Az oktatási szűk keresztmetszetekről szóló rész ennek megfelelően a nemzeti oktatási célkitűzés kapcsán felsorolt intézkedésekkel részben átfedésben elsősorban az oktatást a munkaerő-piaci kereslet felől megközelítő és a foglalkoztatás növelés célját szem előtt tartó oktatáspolitikai intézkedéseket tartalmaz majd (pl. minőségbiztosítás, mérés-értékelés, nyelvi, felnőttképzési, szakképzési programok, hátrányos helyzetűeket segítő intézkedések, TISZK-rendszer, pályakövetés, tanácsadás, felsőoktatás és üzleti szféra közti kapcsolat erősítése).
5. Az **üzleti környezet** kapcsán a Bizottság egyfelől a kkv-k kedvezőtlen helyzetét, azok ellátási láncba való alacsony integráltságát, finanszírozási nehézségeit (elégtelen kockázati tőke-, illetve strukturális uniós forrás) emeli ki, utalva a magyar gazdaság duális szerkezetére, a jelentős adminisztrációs terhekre (elsősorban vállalkozásindítás terén), valamint a transzparencia hiányára mind a közigazgatás (állami támogatások), mind az üzleti élet vonatkozásában (jelentős mértékű a szürkegazdasági aktivitás). A másik súlyos hiányosságot pedig a k+f, illetve innovációs tevékenységet segítő, támogató környezet hiányában látja (szakemberhiány, csekély mértékű a technológiatranszfer, a vállalati k+f+i aktivitás és kutatói mobilitás). Emiatt e fejezetben részleges átfedés valószínűsíthető a nemzeti k+f célkitűzés kapcsán megfogalmazottakkal (pl. a k+f+i terület stratégiai, irányítási és támogatási rendszerének megújítása, jogszabályi környezetének felülvizsgálata). Az üzleti feltételek javulásához hozzájárulhat a hatékony klaszterpolitika, a technológiatranszfer támogatása, valamint az uniós pénzek kkv-központú felhasználása. A NIT e fejezetében a fentiekhez kapcsolódóan bemutatásra kerülnek majd a bürokráciacsökkentésre irányuló, k+f+i tevékenységet támogató, és további kkv-centrikus szakpolitikai (pl. adópolitikai, közbeszerzési, pályázati támogatási, mikrohitelzési, klasztertámogatási, beruházásösztönző) intézkedések.

IV. MELLÉKLET - A NEMZETI INTÉZKEDÉSI TERV ÖSSZEÁLLÍTÁSÁNAK TOVÁBBI FELADATAI ÉS ÜTEMEZÉSE

A következő időszak legjelentősebb feladatát az **egyeztetések résztvevői körének kiterjesztése** jelenti. A munka kezdeti szakaszában az egyes nemzeti vállalásokért első helyen felelős szakértőkkel (minisztériumok, államtitkárságok) való együttműködés volt a legfontosabb, ahhoz azonban, hogy egy valóban konzisztens, és hiteles tervezetet állíthassunk össze, elengedhetetlen **a további érintett területek fókuszált bevonása**. Különösen fontos, hogy a tervezett intézkedések vonatkozásában szoros együttműködés jöjjön létre a stratégiaalkotásért és annak végrehajtásáért, továbbá finanszírozásáért felelősséggel bíró szereplők között.

A november 12-én benyújtásra kerülő előzetes Nemzeti Intézkedési Tervet a kormány határozat formájában fogadja el, amely tartalmazni fogja az áprilisi végleges NIT elkészítéséig terjedő időszak feladatait és a tervezett társadalmi egyeztetés részletes menetét.

VI. MELLÉKLET - KÖZÉPTÁVÚ MAKRO-FORGATÓKÖNYVEK A SZÁMSZERŰSÍTHETŐ EU2020-VÁLLALÁSOK FIGYELEMBEVÉTELÉVEL

(Készítette: NGM, Makrogazdasági előrejelző és elemző főosztály)

Az EU2020 vállalások hatásait egy olyan alappályához viszonyítottuk, amely a jelenleg hatályos szabályokat, illetve folyamatokat tartalmazza az egész előrejelzési horizonton. Két alternatív pályát számszerűsítettünk a tervezett vállalások ambíciózusságának függvényében: egy realist és egy optimistát. Információk hiánya miatt ugyanakkor egyik forgatókönyv sem tudja figyelembe venni a megújuló energia, valamint az oktatás területén végrehajtandó intézkedéseket, mivel az ezek megvalósításához szükséges beruházási igény nem ismert. Feltételezhető, hogy a foglalkoztatási hatást a két alternatív forgatókönyv már tartalmazza, (mivel a konkrét intézkedések azokon a területeken sem ismertek). Az elemzés időhorizontja 2015-ig tart; 2013 után az EU-források reálértéken való szinten tartásával számolunk. Kiemelendő, hogy a kitűzendő célok a 2020-as évre értendők, így az évtized elején (a jelen elemzési horizonton) a hatások még viszonylag kicsik.

1. Alappálya

A „no-policy change” pálya (illetve ebből következően a másik kettő sem) nem tartalmazza az adórendszerbeli, valamint egyéb tervezett kormányzati intézkedések hatását, ugyanis azok részletei még nem ismertek, így nem számszerűsíthetők. A közszféra létszáma – a kormányzati tervekkel összhangban – 2012-től változatlan marad. A versenyszektor foglalkoztatottsága pedig 1% alatti ütemben nő.

Az alappályán így a GDP reálnövekedése 2013-ra éri el a 3%-ot, majd az időhorizont további részén (azaz 2015-ig) 3% körül, valamivel afelett marad. Ehhez a fogyasztás és a beruházás nagyjából hasonló mértékben járul hozzá, míg a nettó export hatása ennél kisebb, de az is pozitív minden évben. Összességében a háztartások fogyasztási kiadása 2-2,5%-kal nő évente, a bruttó állóeszköz felhalmozás pedig 6% körüli mértékben, a külkereskedelmi forgalom stabil bővülése mellett: mind az export, mind az import mintegy 10%-os bővülése valószínűsíthető. Az infláció az időhorizont végére 3%-ra csökken.

2. Reális pálya

Ezen forgatókönyv kiinduló feltételezése, hogy a foglalkoztatási ráta a jelenlegi 60% alatti szintről 70%-ra nő 2020-ra, illetve, hogy a K+F ráfordítások a GDP 1,6%-ára emelkednek – lényegében kizárólag a vállalati K+F ráfordítások bővülése hatására.

A makrogazdasági pályára a döntő hatást a fentiekből a foglalkoztatottság emelkedése okozza: a versenyszférában foglalkoztatottak száma a feltételezések szerint 2015-ig mintegy 2%-kal nő évente – a közszféra létszámának változatlansága mellett.

A jelentősen megnövekvő foglalkoztatottság (illetve a megemelkedő bértömeg) hatására az alappályához képest jobban nő a fogyasztás (évente közel 3%-kal). A százezres nagyságrendű többletfoglalkoztatott minden bizonnyal részben exportáló szektorokban helyezkedik el, így

növelve az exportot. Ez, illetve a növekvő fogyasztás ugyanakkor az importot is emeli⁷. Így mind az export, mind az import 10,5% körüli ütemben bővíthet, mellyel a gazdasági növekedés 2012-ben haladná meg a 3%-ot, utána pedig a 3,5-4%-os sávban ingadozna az alappályánál némileg magasabb, de 3% közelébe csökkenő infláció mellett. Fontos hatása a nagyobb foglalkoztatottságnak, hogy növelné a potenciális kibocsátást. A javuló export-kilátások és a K+F ráfordítások emelése mindemellett némileg növelné a beruházásokat.

3. Optimista pálya

A forgatókönyv kiinduló feltételezése, hogy a foglalkoztatási ráta a 75%-ra nő 2020-ra, illetve a K+F ráfordítások a GDP 1,9%-ára emelkednek – döntően a vállalati K+F ráfordítások és kisebb mértékben az állami források bővülése hatására.

A versenyszférában foglalkoztatottak száma a feltételezések szerint 2012 és 2015 között több, mint 3%-kal nő évente – a közszféra létszámának változatlansága mellett.

A tovább növekvő bértömeg⁸ hatására a fogyasztás tovább nő (2013-tól több, mint 3%-kal), illetve mind az export, mind az import növekedése is magasabb a másik két forgatókönyvhöz képest: a 2012-es 10,5% körüli szintekről mindkét mutató 12%-ra emelkedik 2015-re. Az e scenárióban már jelentősnek mondható K+F ráfordítások, illetve a növekvő export megemelik a beruházások volumenét is. A potenciális GDP tovább nő, illetve a tényleges kibocsátás üteme is emelkedik: a gazdasági növekedés üteme e pályán is 2013-ban lépi át a 3%-ot, majd egészen 5%-ig gyorsul. Az árak emelkedése az optimista forgatókönyv szerint is 3% közelébe csökken az időhorizont végére.

A forgatókönyvek költségvetési hatását, az egyes makropályákhoz tartozó költségvetési pályákat csak a 2011. évi költségvetés konkrét számításainak ismeretében lehet majd bemutatni. Ehhez azonban feltétlenül szükség lesz arra, hogy az egyes vállalásokhoz minden szakértői csoport számszerűsítsék a célok eléréséhez szükséges többletforrások nagyságát.

⁷ Bár kisebb mértékben – ugyanis feltételezhető, hogy ilyen számú többletmunkaerő inkább az alacsonyabb képzettségű és jövedelmű rétegekből képződhet, akik fogyasztásában a szolgáltatások nagyobb súlyt képviselnek.

⁸ A munkapiacra megjelenő jelentős többletkínálat ugyanakkor e scenárióban már kis mértékben visszafogja a bérek növekedését.

VII. MELLÉKLET - KIEMELT KEZDEMÉNYEZÉSEK – ZÁSZLÓSHAJÓ PROGRAMOK

Innovatív Unió Várható megjelenés 2010. szeptember vége	az Európai Kutatási Térség kiteljesítése, az Európai Innovációs és Technológiai Intézet működése, a nemzeti K+F, illetve innovációs rendszerek reformja, valamint a tudásba való befektetés ösztönzés
Iparpolitika a globalizáció korában Várható megjelenés:2010. október közepe	beruházások Unió támogatása, a klaszterek elterjesztése, szektorokra vonatkozó modernizációs tervek megalkotása, nemzeti szinten a szellemi tulajdon fokozottabb védelme, továbbá a partnerekkel való együttműködés javítása;
Európai digitális menetrend Megjelent 2010. május 19⁹	a következő generációs hálózatokba való befektetés, digitális belső piac kiépítése, a hálózatok szabályozása jogszabályi háttérnek kialakítása, valamint az online közszolgáltatások elterjesztése; Az infokommunikáció átfogó szerepe az ezzel kapcsolatos célszerű a kapcsolódási pont(ok) és a horizontalitás megjelenítése fontos a kidolgozásra kerülő NIT-ben. Ebben a vonatkozásban ezen átfogó jelleg olyan formában emelendő ki, hogy az infokommunikáció az oktatás, foglalkoztatás, társadalmi befogadás támogatásának hatékony, távolságot és társadalmi csoportokat összekötni képes, mobilitást és innovációt segítő eszközöként azonosítható be.
Erőforrás-hatékony Európa	ösztönző piaci intézmények kialakítása, a közlekedési szektor kibocsátásának csökkentése, az európai energiahálózatok felújítása és <i>a fizikai összeköttetések megteremtése</i>, az Energiahatékonysági Akcióterv megalkotása és megvalósítása, a Transzeurópai Energia Hálózatok fejlesztése, nemzeti szinten az energiatakarékosság ösztönzése szabályozási és piaci alapú eszközökkel;
Mozgásban az ifjúság (Fiatalok mobilitása)	a hallgatók nemzetközi mobilitása, egyetemi benchmarkok felállítása, az oktatási rendszerek hatékonyságának javítása, valamint a munkaerőpiac igényeivel való összehangolása, valamint a fiatalok foglalkoztatási helyzetének javítása
Új készségek és munkahelyek menetrendje	a flexicurity kiteljesítése, munkaformák egységesítése, az Unión belüli munkaerő-mobilitás javítása, nemzeti szinten az adó- és szociális rendszer felülvizsgálata, valamint a munka és a magánélet egyensúlyát elősegítő programok elindítása, a pályakezdők munkához jutási feltételeinek javítása, az élethosszig tartó tanulás elvének az elterjesztése, illetve a nem hivatalos végzettségek elismerésének szabályozása;
Szegénység elleni európai platform	a nyílt koordinációs mechanizmus kiterjesztése, a diszkrimináció elleni küzdelem folytatása, az egészségügyi és a nyugdíjrendszer igazságosságának és elérhetőségének a növelése, nemzeti szinten a szegénység elleni küzdelemben az egyéni felelősség erősítése, valamint a kockázati csoportok kiemelt kezelése

⁹ COM 2010(245)